

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ : กรณีศึกษา
บ้านดอนเมือง หมู่ที่ 4 ตำบลดอนเมือง
อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต
สาขาเทคโนโลยีการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
ปีการศึกษา 2545
ISBN.....

บทคัดย่อ

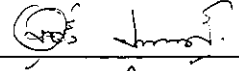
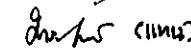
นางสาวอัญชรี ประสาทสงค์ : การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง :
 กองทุนหมู่บ้านคอนเมือง หมู่ที่ 4 ตำบลคอนเมือง
 อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา

อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. โชคชัย วนภู, 64 หน้า

ISBN .....

สารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นรายงานการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ชุมชนบ้านคอนเมือง หมู่ที่ 4 ตำบลคอนเมือง อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ตามที่รัฐบาลมีนโยบายให้จัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในการพัฒนาอาชีพและสร้างรายได้แก่ชุมชนนั้น บ้านคอนเมืองสามารถจัดตั้งกองทุนได้ตามนโยบายของรัฐและมีการบริหารจัดการกองทุนได้ตามวัตถุประสงค์ ดังจะเห็นได้จากการเติบโตขึ้นของกองทุนที่มีจำนวนเงินเพิ่มมากขึ้น ซึ่งหมุนเวียนอยู่ในชุมชนนั่นเอง ทั้งนี้ได้รับการแนะนำส่งเสริมจากเจ้าหน้าที่ของรัฐและบัณฑิตกองทุน และกองทุนหมู่บ้านคอนเมืองมีแนวโน้มที่จะเจริญเติบโตและมั่นคงต่อไป ดังจะเห็นได้จากการปฏิบัติงานและยึดกฎระเบียบของกรรมการและสมาชิก รวมถึงความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเองด้วย

สำนักวิชาเทคโนโลยีการจัดการ
 ปีการศึกษา 2545

ลายมือชื่อนักศึกษา
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา (แทน)

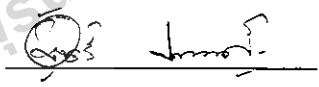
กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์นี้สำเร็จล่วงด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบุคคลและกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำช่วยเหลืออย่างดียิ่ง ทั้งในด้านวิชาการและด้านการดำเนินงานวิจัย อาทิเช่น

ผศ.ดร.โชคชัย วนภู, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวัญกมล กลิ่นศรีสุข, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยะวรรณ กาลสลัก, รองศาสตราจารย์ ดร.คณิต ไช้มุกด์, รองศาสตราจารย์ ดร.ไทย ทิพย์สุวรรณกุล, อาจารย์สุริยา สมุทรคุปต์, ดร.พัฒนา กิตติอาษา, ดร.วิศิษฎ์พร วัฒนาวาทิน และคณาจารย์ประจำสาขาเทคโนโลยีการจัดการ สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยสุรนารี ที่ให้คำปรึกษาทางด้านวิชาการ, นายสนธิ เหลืองภิรมย์ นายอำเภอสีคิ้ว

นายวีรพล ปักคำไทย นักพัฒนาชุมชน 5, นายอานนท์ ไผ่จันทิก ประธานบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลคอนเมือง, นายคนอง รัตศรีภูมิ กรรมการบริหาร, นายโสม กุสุมภ์ ประธานกองทุนหมู่บ้านคอนเมือง, นายถาวร วงศ์ชนะ เกษตรตำบลคอนเมือง, นายพนม ดิฉันทิก กำนันตำบลคอนเมือง ที่ให้คำปรึกษาด้านการปฏิบัติงานในพื้นที่ให้ข้อมูลและอำนวยความสะดวก และขอขอบพระคุณพี่น้องในหมู่บ้านคอนเมือง ที่ให้ความอนุเคราะห์ต่างๆ

ท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณบิดามารดาที่ให้การเลี้ยงดูอบรมและส่งเสริมการศึกษาเป็นอย่างดีตลอดมา ซึ่งทำให้ผู้ทำสารนิพนธ์ประสบความสำเร็จในการเก็บข้อมูล การบริหารการจัดการกองทุนหมู่บ้านคอนเมือง

(นางสาวอัญชรี ประสาทสงค์)

หน้าอนุมัติ

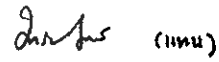
อาจารย์ที่ปรึกษาและกรรมการสอบ ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการและประเมินโครงการ สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

อาจารย์ที่ปรึกษา

(ผศ.ดร.โชคชัย วณภู)

กรรมการสอบ

(อ.ดร.มารินา เกตุทัต - คาร์นิต)

อนุมัติให้สารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการ
และประเมิน โครงการ

(รองศาสตราจารย์ ทรงพร ทาเจริญศักดิ์)

คณะบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม

วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

๓ ๖ ๖.ค. 2545

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
หน้าอนุมติ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
บทที่ 1 บทนำ	1
1. ภูมิหลัง	1
2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	1
3. กรอบความคิดทฤษฎี	2
4. วิธีดำเนินการ	5
5. ผลที่คาดว่าจะได้รับ	5
บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง	6
1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์และระเบียบของกองทุนหมู่บ้าน ชุมชนเมืองแห่งชาติ	7
2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544	8
3. การติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง	13
4. การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง	15
5. ระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้าน	15
6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง	17
7. หลักการประเมินโครงการรูปแบบการประเมินแบบชีพม์โมเดล	19
8. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง	22

บทที่ 3	วิธีดำเนินการประเมินโครงการ	35
	1. รูปแบบการประเมินและเครื่องมือ	35
	2. ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูล	
	ตามรูปแบบการประเมิน	36
	3. ความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์การประเมิน	
	กับตัวชี้วัดตามรูปแบบการประเมิน	50
	4. การวิเคราะห์ข้อมูล	51
บทที่ 4	ผลการวิเคราะห์ติดตามการประเมินโครงการ	52
	1. สภาพทั่วไปของบ้านดอนเมือง	52
	2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับหมู่บ้าน	53
	3. ปัจจัยด้านบวกและด้านลบที่ส่งผลและขัดขวาง	
	การบรรลุเป้าหมายของกระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน	58
	สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	59
บทที่ 5	สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	61
	1. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	61
	2. วิธีดำเนินการ	61
	3. ผลการดำเนินงาน	62
	4. อภิปรายสรุปผล	62
	5. ข้อเสนอแนะ	64
บรรณานุกรม		65
ภาคผนวก		66

บทที่ 1

บทนำ

1. ภูมิหลัง

ความยากจนของประชาชนในชนบทและชุมชนเมือง คือการไม่มีทุนและขาดเข้าถึงโอกาสเข้าถึงแหล่งเงินทุน เพื่อนำมาพัฒนาอาชีพ สร้างรายได้ ลดค่าใช้จ่าย ตลอดจนบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน รัฐบาลมีเจตนาธรรมที่จะแก้ไขปัญหาความยากจน โดยได้กำหนดนโยบายเร่งด่วนในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง ใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจ อีกทั้งเพื่อให้ท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการจัดระบบ และบริหารจัดการกองทุนของตนเอง เพื่อสร้างศักยภาพในการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านสังคมและด้านเศรษฐกิจของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน อันเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

หมู่บ้านคอนเมือง หมู่ 4 ตำบลคอนเมือง อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ได้จัดตั้งกองทุนแล้วเสร็จและได้รับอนุมัติให้ตั้งกองทุนพร้อมกับการจัดสรร โอนเงินเข้ากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแล้ว เพื่อที่จะให้ทราบว่าโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนี้ บรรลุวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด จึงสมควรที่จะมีการประเมิน และผู้ทำสารนิพนธ์ในฐานะที่เป็นนักศึกษาบัณฑิตกองทุน หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการและประเมินโครงการ ในโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ได้ปฏิบัติงานในพื้นที่หมู่บ้านคอนเมือง นี้มาระยะหนึ่งแล้ว จึงรับผิดชอบในการประเมินและเรียบเรียงเป็นสารนิพนธ์ (Substantive Report) ฉบับนี้

2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

2.1 เพื่อศึกษาการบรรลุเป้าหมายของกระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองบ้านคอนเมือง ในประเด็นต่อไปนี้

2.1.1 บ้านคอนเมืองมีกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ หรือสวัสดิการของสมาชิก

2.1.2 บ้านคอนเมือง มีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน

2.1.3 บ้านคอนเมือง มีกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้และคิดริเริ่มเพื่อแก้ปัญหาของตนเอง มีการสร้างศักยภาพของตนเองและมีการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียง

2.1.4 เศรษฐกิจของบ้านคอนเมือง ได้รับการกระตุ้นและมีภูมิคุ้มกัน

2.1.5 ประชาชนในบ้านดอนเมือง มีศักยภาพและความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม

2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายตามข้อ 2.1 ว่ามีอะไรบ้าง

2.3 เพื่อศึกษากระบวนการสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้และการเกิดความเชื่อมโยงระหว่างกันภายในหมู่บ้าน ตำบล

2.4 เพื่อศึกษาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะของประชาชนในหมู่บ้านดอนเมือง และระดับความเข้มแข็งของชุมชนตามตัวชี้วัด ซึ่งกำหนดโดยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

3. กรอบความคิดทฤษฎี

กรอบความคิดทฤษฎีที่ใช้ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ ได้แก่ แนวคิดตามรูปแบบการประเมินของ สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) ที่เรียกว่า ชิพพ์โมเดล (CIPP Model) ซึ่งมีอักษรย่อที่มีความหมายดังนี้

C ย่อมาจาก Context คือ บริบทรายบุคคลและหมู่บ้าน

I ย่อมาจาก Input คือ ปัจจัยนำเข้า

P ย่อมาจาก Procees คือ กระบวนการ

P ย่อมาจาก Product คือ ผลผลิต

เมื่อนำ ชิพพ์โมเดล มาประยุกต์ใช้กับองค์ประกอบภายในของกองทุนหมู่บ้าน สามารถแสดงรายละเอียดตามแผนภูมิต่อไปนี้

องค์ประกอบภาพประเมิน				
หมวดภาพประเมิน	C	I	P	P
ระดับหมู่บ้าน	<p>C1 = ได้รับความเป็นมาของหมู่บ้าน</p> <p>C2 = สภาพภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน</p> <p>C3 = สภาพเศรษฐกิจและสังคมของหมู่บ้าน</p> <p>C4 = วัฒนธรรม ประเพณี</p> <p>C5 = โครงสร้างพื้นฐานและทรัพยากรธรรมชาติ</p> <p>C6 = ผู้นำชุมชน การรวมกลุ่ม และภูมิปัญญาท้องถิ่น</p> <p>C7 = โครงการพัฒนาที่เข้ามา</p> <p>C8 = ความเข้มแข็งของชุมชน</p>	<p>I1 = นโยบายรัฐบาล ระดับนโยบาย แนวทาง ปฏิบัติจากส่วนกลาง (ปรัชญา วัตถุประสงค์)</p> <p>I2 = หลักเกณฑ์การประเมิน ความพร้อม ระดับต่าง ๆ ...)</p> <p>I3 = การประชาสัมพันธ์ (ระดับประเทศ/ ระดับจังหวัด/ระดับอำเภอ)</p> <p>I4 = คณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้อง ระดับอำเภอ</p> <p>I5 = คณะกรรมการกองทุน (กรร ได้มา, คุณสมบัติ)</p> <p>I6 = การเตรียมความพร้อมสร้าง ความเข้าใจ ให้แก่คณะกรรมการกองทุน</p> <p>I7 = เงินกองทุน 1 ล้านบาท</p> <p>I8 = เงินทุนสะสมอื่น ๆ ตามระเบียบฯ หมวด 6 ข้อ 23(2-18)</p> <p>I9 = บัญชีกองทุนหมู่บ้าน</p>	<p>P1 = การจัดทำระเบียบกองทุน (ทุกระยะ)</p> <p>P2 = การจัดทำเอกสารเพื่อขอเป็นทะเบียน กองทุน</p> <p>P3 = ระบบบัญชีกองทุน</p> <p>P4 = กิจกรรมเกี่ยวกับสมาชิกกองทุน</p> <p>PC4.1 = การรับสมัคร</p> <p>PC4.2 = การหมดสภาพ</p> <p>PC4.3 = ประเภทสมาชิก</p> <p>PC4.4 = การทำทะเบียนสมาชิก</p> <p>PC5 = กิจกรรมเกี่ยวกับการใช้งบกองทุน</p> <p>PC5.1 = ขั้นตอนของกรผู้</p> <p>PC5.2 = การคัดเลือกผู้</p> <p>PC5.3 = การโอนเงินให้ผู้ใช้</p> <p>PC5.4 = การรับชำระหนี้</p> <p>PC6 = การส่งเสริมการใช้เงินผู้</p> <p>PC6.1 = การแนะนำวิธีทำธุรกิจ</p> <p>PC6.2 = การช่วยเหลือ</p> <p>PC7 = การตรวจสอบการใช้เงินผู้</p> <p>PC8 = การจัดทำรายงานของคณะกรรมการ และเผยแพร่ผลดำเนินงาน</p> <p>PC9 = การจัดสรรผลประโยชน์ โดยนักศึกษากองทุน และกิจกรรมอื่น ๆ</p>	<p>P1 = จำนวนสมาชิกกองทุน</p> <p>P2 = จำนวนผู้ให้เงินผู้</p> <p>P3 = ยอดเงินที่ผู้ใช้</p> <p>P4 = จำนวนผู้ชำระเงินผู้ตามกำหนด</p> <p>P5 = ยอดเงินชำระคืนตามกำหนด</p> <p>P6 = กองทุนสะสม (รวมเคลื่อนไหว) ณ เดือนสิงหาคม</p> <p>P7 = การใช้เงินผู้ตามวัตถุประสงค์</p> <p>P8 = ทัศนคติของชุมชนต่องบกองทุน (กรรมภาพ, กิจกรรมฯ) ต่อนโยบายกองทุน</p> <p>P9 = การเกิดเครือข่ายของกรรมการระดับผู้</p> <p>P10 = การมีบัญชีและการพึ่งตนเอง</p> <p>P11 = ความเข้มแข็งของชุมชนที่เกิดจากกองทุนหมู่บ้าน</p>
ระดับภาค/บุคคล	<p>C9 = อาชีพเดิม (หลักและรอง)</p> <p>C10 = สมาชิกในครอบครัว</p> <p>C11 = สภาพการอยู่อาศัย</p> <p>C12 = รายได้ของครอบครัว</p> <p>C13 = หนี้สินของครอบครัว</p>		<p>PC11 = การใช้เงินผู้</p> <p>PC12 = การหาความรู้เพิ่มเติม</p> <p>PC13 = การหาตลาด</p> <p>PC14 = การทำบัญชีผู้ใช้</p>	<p>PD12 = ผลที่ได้ตามวัตถุประสงค์</p> <p>PD12.1 = ผลโดยตรง</p> <p>PD12.2 = ผลโดยอ้อม</p>

หน่วยการประเมิน	องค์ประกอบการประเมิน			
	C	I	P	P
ระดับรายบุคคล (ผู้ดูแล)	C9 = อธิพินเดิม (หลักและรอง) C10 = สมาชิกในครอบครัว C11 = สภาพการอยู่อาศัย C12 = รายได้ของครอบครัว C13 = หนี้สินของครอบครัว	I9 = จำนวนเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติ I10 = จำนวนเงินลงทุนนอกเหนือจากเงินกู้ I11 = สถานที่ในการประกอบอาชีพ I12 = วัตถุประสงค์ I13 = ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ I14 = จำนวนแรงงาน I15 = วัตถุประสงค์	PC11 = การใช้จ่ายเงินกู้ PC12 = การหาความรู้เพิ่มเติม PC13 = การหาตลาด PC14 = การทำบัญชีใช้จ่ายเงิน	PD12 = ผลที่ได้ตามวัตถุประสงค์ของ การกู้ PD12.1 = ผล โดยตรง PD12.2 = ผล โดยอ้อม

4. วิธีดำเนินการ

การดำเนินการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน บ้านดอนเมืองมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาให้เข้าใจเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ขั้นที่ 2 ศึกษาสภาพการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านดอนเมือง ในชุมชนท้องถิ่น ที่ผู้ทำ

สารนิพนธ์ปฏิบัติงาน

ขั้นที่ 3 ใช้ชีพท์โมเดลวิเคราะห์กองทุนหมู่บ้าน และกำหนดตัวบ่งชี้ ตลอดจนตัวแปรที่จะ

ทำการเก็บข้อมูล

ขั้นที่ 4 เก็บรวบรวมข้อมูล โดยอาศัยข้อมูลบางส่วนจากแบบ บร. บางส่วนทำการเก็บข้อ

มูลเพิ่มเติม

ขั้นที่ 5 ประมวลสังเคราะห์ข้อมูลตามประเด็นที่จะต้องเขียนในบทที่ 3 และ 4

ขั้นที่ 6 ลงมือเขียน บทที่ 1, 2, 3, 4, 5 บรรณานุกรม และภาคผนวก

5. ผลที่คิดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ

ผลการศึกษานี้จะได้ประโยชน์ดังนี้

- 1) ได้ทราบและมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานและกระบวนการจัดการกองทุนหมู่บ้าน บ้านดอนเมือง
- 2) ได้ทราบและมีความรู้ความเข้าใจปัจจัยต่างๆ ที่เป็นอุปสรรคและสนับสนุนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน บ้านดอนเมือง
- 3) ได้ตัวชี้วัด ความเข้มแข็งของการบริหารการพัฒนาเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน บ้านดอนเมือง และแนวทางวัดความสำเร็จในโครงการพัฒนาต่างๆ ระดับหมู่บ้าน
- 4) ผู้ทำสารนิพนธ์ ได้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษาที่มีระเบียบวิธีการที่เป็นวิทยาศาสตร์ อันจะนำไปสู่การคิดวิเคราะห์ปัญหาต่างๆ อย่างเป็นระบบ

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

ผู้ทำสารนิพนธ์ได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา หมู่บ้าน บ้านดอนเมือง หมู่ 4 ตำบลดอนเมือง อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ทั้งที่เป็นนโยบาย หลักการ ระเบียบต่างๆ รวมทั้งแนวคิดทฤษฎีการประเมินและหลักวิชาที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง สรุปได้เป็น 9 ด้านดังนี้

1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544
3. การติดตามสังเกตการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
4. การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน
5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
7. หลักการประเมินโครงการ รูปแบบการประเมินแบบชีพฟ์โมเดล
8. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
9. หลักวิชาที่เกี่ยวข้องอื่นๆ
  - 9.1 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา
  - 9.2 ความเข้มแข็งของชุมชน
  - 9.3 เครือข่ายองค์กรการเรียนรู้
  - 9.4 ประชาคม
  - 9.5 การพัฒนาที่ยั่งยืน
  - 9.6 ชุมกิจชุมชน
  - 9.7 ระบบบัญชีกองทุนหมู่บ้าน
  - 9.8 แนวคิดทฤษฎีสัมัยใหม่
  - 9.9 การเป็นวิทยาศาสตร์
  - 9.10 การประเมิน

9.11 การพัฒนา

9.12 การวิจัย

1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ**1.1 นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชน**

นโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลซึ่งได้แถลงต่อรัฐสภาในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งละ 1 ล้านบาท เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนในการลงทุนสร้างอาชีพเสริมและรายได้ให้แก่ประชาชนในชุมชนและวิสาหกิจขนาดเล็ก

1.2 หลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

นโยบายดังกล่าวจะประสบผลสำเร็จได้ ควรประกอบด้วยหลักสำคัญ 4 ประการ คือ

- 1) ความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 2) การบริหารจัดการเงินของกองทุนหมุนเวียนหมู่บ้าน
- 3) การปฏิรูประบบบริหารราชการแผ่นดิน ตามแนวทางให้หมู่บ้าน เป็นศูนย์กลางในการพัฒนา
- 4) การติดตามและประเมินผลโดยมีตัวชี้วัดประสิทธิภาพของกองทุนทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการพึ่งพาตนเอง เพื่อความโปร่งใส มีประสิทธิภาพ

1.3 วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีดังนี้

- 1) เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างหรือเพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย และสร้างสัมพันธภาพที่ดีแก่ประชาชน
- 2) ส่งเสริมท้องถิ่นชุมชนให้มีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน
- 3) เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้และคิดริเริ่มเพื่อ แก้ปัญหาของตนเอง มีการสร้างศักยภาพของตนเอง และมีการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียง
- 4) เพื่อเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากของประเทศโดยรวมและเสริมสร้างภูมิคุ้มกันแก่ชุมชนท้องถิ่นและสังคม
- 5) ประชาชนในท้องถิ่นมีศักยภาพ และความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม

1.4 ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีระเบียบที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- 1) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544
- 2) ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

3) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง แห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544

4) ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้ง และบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2544 (แก้ไขเพิ่มเติม)

5) ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้ง และบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2544

ในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้ ผู้ทำสารนิพนธ์ จะใช้แนวทางนโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติดังกล่าว เป็นหลักในการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ประกอบไปด้วย 2 หมวด ดังนี้

หมวด 1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ข้อ 6 ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แห่งชาติ” โดยมีชื่อว่า กทบ. ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบ หมายเป็นประธาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นรองประธานคนที่หนึ่ง รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงการคลังเป็นรองประธานคนที่สอง รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ที่นายกรัฐมนตรีมอบ หมายเป็นรองประธานคนที่สาม ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ เลขาธิการคณะกรรมการ พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวง เกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม ปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เลขาธิการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ผู้อำนวยการธนาคารออมสิน ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและส หกรณ์การเกษตร และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนไม่เกิน 10 คนเป็นกรรมการ เลขาธิการนายกรัฐมนตรี เป็นกรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการอาจจะแต่งตั้งกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ จำนวนไม่เกิน 3 คน ให้มีที่ปรึกษาคณะกรรมการ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ จำนวนอย่าง น้อยสามคน แต่ไม่เกิน 7 คน

ข้อ 7 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี และอาจได้รับแต่งตั้ง อีกได้

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระหรือกรณีที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่งให้ผู้ที่ได้รับตำแหน่งให้ดำรงตำแหน่งแทนหรือเป็นกรรมการเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการที่ได้แต่งตั้งไว้แล้ว

เมื่อครบกำหนดวาระตามวรรคหนึ่ง หากยังไม่มีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้น ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

ข้อ 8 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามข้อ 7 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (1) ตาย
- (2) ลาออก
- (3) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (4) คณะรัฐมนตรีมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง
- (5) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (6) ได้รับความคุ้มครองโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

ข้อ 9 การประชุมของคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคราวใด ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้รองประธานกรรมการผู้มีอาวุโสตามลำดับเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าไม่มีรองประธานกรรมการมาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเป็นเสียงชี้ขาด

ข้อ 10 คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (1) กำหนดนโยบาย การจัดตั้ง และแนวทางการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และกองทุน
- (7) กำหนดแผนการจัดหาเงินทุนกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และแผนการจัดสรรให้แก่กองทุน
- (8) จัดทำร่างกฎหมายเกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เสนอต่อคณะรัฐมนตรี

(4) กำหนดแผนงานและออกระเบียบ ข้อบังคับและประกาศในการจัดตั้ง และหาแนวทางการบริหารงานกองทุน

(5) ออกระเบียบเกี่ยวกับการรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน จัดหา และจัดสรรผลประโยชน์ของกองทุน

(6) ออกระเบียบเกี่ยวกับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และการบริหารกองทุน

(7) แต่งตั้งคณะกรรมการ คณะทำงาน เพื่อดำเนินการตามระเบียบนี้

(8) ออกระเบียบ คำสั่ง และประกาศอื่นๆ เพื่อปฏิบัติการตามระเบียบนี้

(9) เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานของสำนักงาน อาจมีคำสั่งให้ข้าราชการ หรือ ลูกจ้างของส่วนราชการ หรือคณะกรรมการอาจขอให้คณะรัฐมนตรีมีมติให้พนักงาน หรือลูกจ้างของรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ไปช่วยปฏิบัติงานเป็นเจ้าหน้าที่ของสำนักงานได้ โดยถือว่าเป็นการปฏิบัติราชการหรือปฏิบัติงานตามปกติโดยจะเข้าไปช่วยปฏิบัติงานเต็มเวลา บางเวลาหรือนอกเวลาก็ได้ อีกทั้งอาจกำหนดค่าตอบแทนให้แก่ผู้ช่วยปฏิบัติงานด้วย

(10) รายงานผลการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรค รวมทั้งฐานะการเงินของกองทุนให้คณะรัฐมนตรีทราบอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

(11) ปฏิบัติหน้าที่อื่น หรือตามที่กฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการ หรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

ข้อ 11 การประชุมของคณะกรรมการให้นำข้อ 9 มาใช้กับการประชุมและวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมคณะกรรมการ โดยอนุโลม

ข้อ 12 ให้คณะกรรมการ ที่ปรึกษา และคณะกรรมการ ที่ได้รับการแต่งตั้งตามระเบียบนี้ ได้เข้าประชุมค่าตอบแทนตามอัตราที่กำหนด ในพระราชกฤษฎีกาเข้าประชุมและค่าตอบแทนที่ปรึกษา ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง พ.ศ. 2523 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยเบิกจ่ายจากสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

หมวด 2 สำนักคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ข้อ 13 ให้มีสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

ข้อ 14 สำนักงานมีอำนาจ หน้าที่ ดังต่อไปนี้

(1) ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ

(2) ปฏิบัติงานธุรการของคณะกรรมการ ที่ปรึกษาคณะกรรมการและคณะกรรมการ

- (3) ศึกษารวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการ และของกองทุน
- (4) ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบถึงการจัดตั้ง นโยบาย และแนวทางการบริหาร กองทุน
- (5) ดำเนินการและประสานงานกับส่วนราชการและองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อเตรียม ความพร้อม ในการจัดตั้งกองทุน และแนวทางการบริหารกองทุน
- (6) จัดให้มีหรือสนับสนุนให้มีการประชุมชี้แจงและฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการ ดำเนินงานกองทุน
- (7) พิจารณาเสนอความคิดเห็นต่อคณะกรรมการในการพิจารณาแผนการบริหารและจัด การกองทุน
- (8) ให้การสนับสนุน ปรึกษาหารือ และข้อเสนอแนะแก่คณะกรรมการเกี่ยวกับนโยบาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ การดำเนินงานกองทุน
- (9) ดำเนินการหรือมอบหมายให้หน่วยงานอื่นๆ ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกอง ทุน และรายงานผลต่อคณะกรรมการดำเนินการในส่วนการบริหารกองทุน
- (10) รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของสำนักงานเสนอต่อคณะกรรมการ
- (11) ดำเนินการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

ได้มีการแก้ไขปรับปรุงระเบียบคณะกรรมการกองทุนและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544 ลง วันที่ 16 มิถุนายน พ.ศ. 2544 ดังนี้

ข้อ 3 ให้ยกเลิกความในข้อ 16 วรรคหนึ่ง...และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน

“ให้กองทุนแต่ละกองทุนมีคณะกรรมการกองทุน จำนวนไม่น้อยกว่าเก้าคนแต่ไม่เกิน สิบห้าคน ประกอบด้วย กรรมการทั้งชาย และหญิง ในสัดส่วนเท่าเทียมกัน ซึ่งมาจากการคัดเลือกกัน เอง โดยสมาชิกซึ่งในคณะกรรมการดังกล่าวเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถมีประสบการณ์ และมีความรับผิดชอบที่จะบริหารจัดการกองทุน ซึ่งเป็นที่ยอมรับของประชาชนในหมู่บ้านและ ชุมชนเมือง และต้องมีคุณสมบัติตามข้อ 17”

ข้อ 4 ให้ยกเลิกความในข้อ 4 วรรคหนึ่ง....และให้ใช้ข้อความดังกล่าวต่อไปนี้แทน

“ในวาระแรกเริ่มในส่วนของหมู่บ้านให้ผู้ใหญ่บ้านเรียกประชุมหัวหน้าครัวเรือน ในหมู่บ้าน ครัวเรือนละหนึ่งคน เพื่อเปิดเวทีชาวบ้านให้ผู้ใหญ่บ้านเรียกประชุมหัวหน้าครัวเรือน ในหมู่บ้าน ในครัวเรือนละหนึ่งคน หรือเปิดเวทีชาวบ้านในการชี้แจงทำความเข้าใจ เตรียมความพร้อมและดำเนินการ เลือกคณะกรรมการกองทุน จากผู้ที่มีคุณสมบัติตามข้อ 17 โดยมีคณะกรรมการสนับสนุน

ระดับอำเภอเป็นผู้ให้คำปรึกษาแนะนำ ตลอดจนสนับสนุนให้การเลือกสรรดำเนินไปด้วยความโปร่งใส บริสุทธิ์ และยุติธรรม

ต่อมา ได้มีการแก้ไขปรับปรุงระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2544 ลงวันที่ 28 สิงหาคม 2544 ดังนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2544

ข้อ 2 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ 3 ให้ยกเลิกบทนิยาม คำว่า “กองทุน” ในข้อ 3 ของระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนหมู่บ้านหรือกองทุนชุมชนเมืองแล้วแต่กรณีตามระเบียบนี้

ข้อ 4 ให้ยกเลิกบทนิยาม คำว่า “ผู้แทนครัวเรือน” ในข้อ 3 ของระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

ข้อ 5 ให้ยกเลิกความในข้อ 3 ของระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ 3 ให้กองทุนแต่ละกองทุนมีคณะกรรมการกองทุนจำนวนไม่น้อยกว่าเก้าคน แต่ไม่เกินสิบห้าคน ซึ่งมาจากการคัดเลือกกันเองโดยสมาชิก จากบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ และมีความรับผิดชอบที่จะบริหารจัดการกองทุน เป็นที่ยอมรับของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง และต้องมีคุณสมบัติตามข้อ 17

การคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนนั้น ควรคำนึงถึงจำนวนกรรมการชายและหญิง ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน

หลักเกณฑ์และวิธีการในการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนนั้น ให้คณะกรรมการกองทุนออกระเบียบข้อบังคับกองทุนตามมติของที่ประชุมสมาชิก โดยให้คำนึงถึงหลักศาสนา วัฒนธรรมและจารีตประเพณีของแต่ละหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง”

ข้อ 6 ให้เพิ่มเติมความต่อไปนี้เป็นข้อ 18 ทวิ

“ข้อ 18 ทวิ ในกรณีกองทุนใดไม่สามารถปฏิบัติตามระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เนื่องจากโดยสภาพข้อเท็จจริงสุดวิสัยที่จะดำเนินการได้ ให้คณะกรรมการกองทุนรายงานปัญหาและเสนอระเบียบปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาคณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัดเพื่อพิจารณา

กรณีที่คณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัดมีมติเห็นชอบกับระเบียบปฏิบัติที่คณะกรรมการกองทุนเสนอตามวรรคแรก ให้คณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัดเสนอต่อคณะกรรมการเพื่อให้ความเห็นชอบและใช้เป็นระเบียบปฏิบัติสำหรับกองทุนนั้นเป็นรายการ

ในกรณีที่คณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัดมีมติไม่เห็นชอบกับระเบียบปฏิบัติที่คณะกรรมการกองทุนเสนอตามวรรคแรก ให้คณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัดเรียกประชุมคณะกรรมการกองทุนนั้นภายในระยะเวลาสามสิบวัน เพื่อแจ้งผลการพิจารณาและร่วมกันกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการแก้ไขปัญหาให้เสร็จสิ้นภายในระยะเวลาหกสิบวันนับแต่วันประชุมนัดแรก

ให้คณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัดรายงานผลการประชุมตามวรรคสามให้คณะกรรมการพิจารณาภายในระยะเวลาเจ็ดวันนับแต่วันที่ครบเวลาตามวรรคสาม และให้คำสั่งหรือคำวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการถือเป็นที่สุด

ข้อ 7 ให้เพิ่มเติมความต่อไปนี้ เป็น ข้อ 37 ทวิ

“ข้อ 37 ทวิ กรณีที่บทบัญญัติตามความในหมวดนี้ขัดหรือแย้งกับหลักศาสนาของสมาชิกของกองทุน ให้คณะกรรมการกองทุนสามารถกำหนดหลักเกณฑ์และรูปแบบในการใช้ประโยชน์จากเงินกองทุน และการกำหนดผลตอบแทนให้คืนกองทุน ให้สอดคล้องกับหลักศาสนาของสมาชิกนั้นได้”

ข้อ 8 ให้เพิ่มเติมความต่อไปนี้ เป็น ข้อ 45 ทวิ

“ข้อ 45 ทวิ ในระยะเริ่มแรก หากประธานกรรมการยังมีได้แต่งตั้งผู้แทนคณะกรรมการหรือผู้ทรงคุณวุฒิเป็นอนุกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัดตามข้อ 14 ให้คณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัดสามารถดำเนินการประชุมได้โดยให้ถือว่าครบองค์ประชุมตลอดจนมีอำนาจหน้าที่ ตามข้อ 15 ได้”

3. การติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีส่วนสำคัญในการประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองต่างๆ เนื่องจากกระบวนการเลือกคณะกรรมการกองทุน จะต้องเป็นไปตามระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่ง

ชาติ ว่าด้วย การจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) ลงวันที่ 26 มิถุนายน 2544 และ (ฉบับที่ 3) ลงวันที่ 28 สิงหาคม 2544 มีสาระสำคัญดังนี้

1. ให้ผู้ใหญ่บ้านเรียกประชุมหัวหน้าครัวเรือนในหมู่บ้าน ครัวเรือนละหนึ่งคน เพื่อเปิดเวทีชาวบ้านในการชี้แจงทำความเข้าใจ และเตรียมความพร้อม

2. การเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนให้เป็นไปตามมติที่ประชุม ทั้งนี้ คณะกรรมการกองทุนจะต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่าเก้าคน แต่ไม่เกินสิบห้าคน โดยเป็นกรรมการชายและหญิงในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน

3. หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกให้คำนึงถึงหลักศาสนา วัฒนธรรม และจารีตประเพณีของแต่ละหมู่บ้านและชุมชนเมือง

สำหรับคุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุน จะต้องเป็นไปตามข้อ 17 ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วย การจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ดังนี้

- (1) เป็นผู้ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านและอาศัยอยู่ในหมู่บ้านติดต่อกันเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าสองปี ก่อนวันที่ได้รับคัดเลือกเป็นกรรมการกองทุน
- (2) เป็นผู้บรรลุนิติภาวะโดยมีอายุยี่สิบปีบริบูรณ์
- (3) ปฏิบัติตนอยู่ในหลักศาสนา มีความรับผิดชอบ เสียสละ มีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน ไม่ติดการพนัน ไม่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด และไม่มีประวัติเสียด้านการเงิน ตลอดจนยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย
- (4) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (5) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท
- (6) ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีความผิดแต่รอการการกำหนดโทษหรือรอการลงโทษในความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ยกเว้นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์และความผิดฐานบุกรุก
- (7) ไม่เคยถูกให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากราชการ องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือสร้างความเสียหายร้ายแรงแก่ทางราชการ องค์กร หรือหน่วยงานที่สังกัด
- (8) ไม่เป็นผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่เสียสิทธิตามมาตรา 68 วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540
- (9) ไม่เป็นผู้ที่เคยพ้นจากตำแหน่งคณะกรรมการกองทุนตามข้อ 20(3) และ(4)

4. การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ได้ประเมินความพร้อมในด้านต่างๆ ของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตามสภาพความเป็นจริง สำหรับหมู่บ้านและชุมชนเมืองจะต้องมีความพร้อมในด้านต่างๆ ดังนี้

1. หมู่บ้าน/ชุมชน มีความพร้อมเบื้องต้นในด้านเศรษฐกิจ การผลิตขั้นพื้นฐาน การแปรรูปผลผลิต วัตถุดิบ ที่ใช้ในการผลิต และการจัดจำหน่าย

2. การเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และได้คณะกรรมการกองทุนที่มีคุณสมบัติตามระเบียบข้อบังคับ ข้อที่ 17 ทั้งนี้คณะกรรมการทุกคนมีความรู้ มีความสามารถ มีประสบการณ์ในการบริหารเงินกองทุนอื่น ๆ ของหมู่บ้านมาบ้างแล้ว

3. มีการจัดทำระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ เกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุน อาทิเช่น การรับสมาชิก การกู้ยืมเงิน การชำระเงินกู้ การทำบัญชี การเปิดบัญชี เงินฝากกับธนาคารออมสิน เป็นต้น

4. ชาวบ้านมีความพร้อมในการบริหารจัดการกองทุน โดยมีประสบการณ์ในการดำเนินงานกองทุนอื่น ๆ ของหมู่บ้าน เช่น กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มฌาปนกิจสงเคราะห์ กลุ่มผู้ใช้น้ำ เป็นต้น ทำให้ทราบถึงปัญหาและวิธีการแก้ไขปัญหา การประกันความเสี่ยงภัยในการให้กู้ การติดตามเงินรวมทั้งมีแนวคิดในการจัดสวัสดิการให้แก่ประชาชนในหมู่บ้าน เป็นอย่างดี

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ได้กำหนดแบบ กทบ.2 เพื่อให้เป็นแบบประเมินความพร้อมในด้านต่าง ๆ ทั้งนี้ให้คณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอทำหน้าที่ประเมินความพร้อมของหมู่บ้านในการรับทะเบียน

5. ระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้าน

ระเบียบข้อบังคับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน บ้านคอนเมือง มีดังต่อไปนี้

1. กองทุนหมู่บ้าน บ้านคอนเมือง ตั้งอยู่หมู่ที่ 4 ตำบลคอนเมือง อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา

2. วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน บ้านคอนเมือง

- 1 เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนให้กับสมาชิก
- 2 เพื่อส่งเสริมการออมทรัพย์ด้วยวิธีการฝากเงินสัจจะและเงินรับฝาก
- 3 เพื่อให้บริการเงินกู้ให้แก่สมาชิก
- 4 เพื่อพัฒนาจิตใจสมาชิกให้เป็นคนดี มีคุณธรรม 4 ประการ คือ

- 4.1 เป็นคนมีความซื่อสัตย์
  - 4.2 เป็นคนไม่เห็นแก่ตัว
  - 4.3 เป็นคนไม่มัวเมาในสิ่งอบายมุข
  - 4.4 เป็นคนรู้รักษาสามัคคี
- 5 เพื่อพัฒนาสมาชิกให้เป็นคนดี มีคุณธรรม 4 ประการ คือ
1. เป็นคนเก่งเรียนใฝ่หาความรู้ใหม่ ๆ
  2. เป็นคนเก่งคิด คิดสร้างสรรค์คิดแก้ปัญหา
  3. เป็นคนเก่งงาน ขยันการทำงานและมีความรับผิดชอบในหน้าที่การงาน
  4. เป็นคนเก่งคนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อทุก ๆ คน
3. แหล่งที่มาของกองทุน ประกอบด้วยเงินและทรัพย์สิน ดังนี้
1. เงินที่ได้จัดสรรจากคณะกรรมการ
  2. เงินยืม
  3. ดอกผลหรือประโยชน์ใดๆ ที่เกิดขึ้นจากเงินกองทุน
  4. เงินค่าธรรมเนียมแรกเข้า
  5. เงินฝากสัจจะและเงินรับฝาก
  6. เงินหรือทรัพย์สินอื่นๆ ที่กองทุนได้รับ โดยไม่มีเงื่อนไขผูกพันหรือภาระติดพันใดๆ
4. คุณสมบัติของสมาชิก
1. เป็นผู้ที่มีบ้านและเลขที่บ้านเป็นของตนเองและมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านและอยู่อาศัยไม่น้อยกว่า 6 เดือน ก่อนการจัดตั้งกองทุน
  2. เป็นผู้ที่มีนิสัยอันดีงาม มีความรู้ความเข้าใจ เห็นชอบด้วยหลักการของกองทุนและสนใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของกองทุน
  3. เป็นผู้ที่มีความพร้อมที่จะปฏิบัติตามระเบียบของกองทุน
  4. ต้องเป็นผู้ที่คณะกรรมการกองทุน ได้มีมติเห็นชอบให้เข้าเป็นสมาชิก
  5. อดทน เสียสละและเห็นแก่ประโยชน์ของกองทุนเป็นสำคัญ
5. การสมัครเข้าเป็นสมาชิก
1. ขึ้นใบสมัครหรือคำขอสมัครเป็นสมาชิกกองทุน ได้ที่คณะกรรมการกองทุน
  2. ผู้ที่มีคุณสมบัติตามข้อที่ 6 สามารถยื่นความจำนงหรือสมัครเข้าเป็นสมาชิกของกองทุนได้เดือนละ 1 ครั้ง โดยสามารถเป็นสมาชิกได้ในลักษณะปัจเจกบุคคล และกลุ่มหรือองค์กรชุมชนแล้วแต่ความสมัครใจของผู้สมัครเป็นสมาชิก

3. คณะกรรมการกองทุนเป็นผู้พิจารณาว่าจะรับบุคคลหนึ่งบุคคลใดเข้าเป็นสมาชิก โดยชอบธรรม
6. สมาชิกขาดหรือพ้นสภาพจากการเป็นสมาชิกตามเหตุต่าง ๆ ดังต่อไปนี้
  1. ตาย
  2. ลาออกและได้รับอนุญาตให้ลาออกจากคณะกรรมการกองทุน
  3. วิกลจริตพินเพื่อนหรือถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ
  4. ที่ประชุมใหญ่สมาชิกมีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียง สองในสามของผู้เข้าร่วมประชุม
  5. จงใจฝ่าฝืนระเบียบกองทุนหรือแสดงตนเป็นปรปักษ์หรือไม่ให้ความช่วยเหลือหรือร่วมมือกับกองทุนไม่ว่าด้วยประการใด
  6. จงใจบิดบังความจริงอันควรแจ้งให้ทราบในโบสถ์สมาชิก
  7. มีลักษณะหรือมีคุณสมบัติไม่ตรงกับข้อ 6

6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การพิจารณาเงินกู้ให้กับผู้กู้ นั้น คณะกรรมการจะต้องดำเนินการตามหมวด 7 ว่าด้วยการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

1. สมาชิกที่เป็นกลุ่ม องค์กรชุมชน หรือปัจเจกบุคคลในหมู่บ้านหรือชุมชนเมืองที่ประสงค์จะขอกู้เงินจากกองทุนต้องจัดทำคำขอกู้โดยระบุวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงินอย่างชัดเจน โดยยื่นคำขอกู้ดังกล่าวต่อคณะกรรมการกองทุนพิจารณาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด

3. คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจในการอนุมัติเงินกู้อย่างหนึ่งไม่เกินจำนวนสองหมื่นบาท ในกรณีที่คณะกรรมการมีมติเห็นควรอนุมัติเงินกู้รายใดเกินกว่าจำนวนที่กำหนดไว้ตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการกองทุนเรียกประชุมสมาชิกเพื่อให้สมาชิกพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดต่อไป แต่ทั้งนี้ การอนุมัติเงินกู้อย่างหนึ่งต้องไม่เกินห้าหมื่นบาท การอนุมัติเงินกู้ฉุกเฉินให้คณะกรรมการกองทุนพิจารณาตามความเหมาะสมและจำเป็น

4. ในกรณีที่คณะกรรมการกองทุนมีมติอนุมัติเงินกู้ยืมตามคำขอทั้งหมดหรือบางส่วน ให้บันทึกความเห็นในแบบคำขอกู้ยืมเงิน พร้อมส่งสำเนาแบบคำขอกู้ยืมเงิน เงื่อนไขและรายละเอียดในการอนุมัติเงินกู้ แจ้งให้ผู้ขอกู้และธนาคารรับทราบ โดยเร็ว

ให้คณะกรรมการกองทุนแต่งตั้งผู้แทนกรรมการกองทุนอย่างน้อยสองคน เป็นผู้แทนคณะกรรมการกองทุนในการทำสัญญากู้ยืมเงินกับผู้ขอกู้ที่ได้รับอนุมัติเงินกู้

ให้ผู้ขอกู้ที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ เปิดบัญชีออมทรัพย์กับธนาคาร และแจ้งหมายเลขบัญชีออมทรัพย์ให้คณะกรรมการกองทุนรับทราบโดยเร็ว

การโอนเงินเข้าบัญชีผู้กู้ตามวรรคสอง ธนาคารจะเป็นผู้ที่ทำหน้าที่โอนเข้าในบัญชีผู้กู้ที่ผ่านการพิจารณาอนุมัติจากคณะกรรมการกองทุน ตามคำสั่งและเงื่อนไขของคณะกรรมการกองทุน

4. คณะกรรมการกองทุนอาจเรียกหลักประกันเงินกู้ไม่ว่าจะเป็นบุคคลหรือทรัพย์สินตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด

5. ให้คณะกรรมการกำหนดค้ำประกันดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนเงินฝากและเงินกู้เป็นอัตราที่แน่นอนตามความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิก โดยคำนึงถึงจारीดประเพณี และสภาพเศรษฐกิจและสังคมในหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นหลัก

5. การกำหนดระยะเวลาชำระคืนเงินกู้ ให้คณะกรรมการกองทุนพิจารณาตามความเหมาะสมแห่งสัญญาเงินกู้แต่ละราย การชำระคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนให้ผู้กู้ชำระให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาไม่เกินหนึ่งปี นับแต่วันที่ทำสัญญา

การชำระคืนเงินกู้หรือเงินลงทุนทุกประเภท ผู้กู้หรือผู้ที่นำไปลงทุนจะต้องนำเงินส่งไปคืนทันที ณ ธนาคาร และนำหลักฐานการส่งชำระคืนเงินกู้หรือเงินลงทุนไปมอบให้คณะกรรมการกองทุน เพื่อเป็นหลักฐานในการจัดทำบัญชีหรือดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง

6. ในกรณีที่ผู้กู้ผิดสัญญาไม่ชำระคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในสัญญากู้ยืมเงิน ให้ผู้กู้เสียเบี้ยปรับตามจำนวนที่ระเบียบกำหนดไว้อย่างแน่นอนสำหรับจำนวนที่ขาดหรือค้างชำระ เว้นแต่ผู้กู้ไว้รับอนุญาตให้ผ่อนผันการชำระหนี้

คณะกรรมการกองทุนอาจพิจารณายกเลิกหรือปรับลดเบี้ยปรับให้แก่ผู้กูรายหนึ่งรายใดก็ได้เมื่อมีเหตุผลอันสมควรและด้วยความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิกด้วยเสียงเกินกึ่งหนึ่ง หรือดำเนินการอื่นๆ ตามระเบียบที่กองทุนกำหนด

7. ในกรณีที่ผู้กู้มิได้เริ่มดำเนินการตามวัตถุประสงค์ในการขอกู้ยืมเงินหรือเมื่อมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้กู้นำเงินไปใช้นอกกรอบวัตถุประสงค์โดยปราศจากเหตุผลอันสมควร ให้คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจยกเลิกสัญญาและเรียกคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยเต็มจำนวนได้โดยทันที

ให้คณะกรรมการกองทุนเรียกประชุมสมาชิกเพื่อลงมติให้ผู้กู้ซึ่งนำเงินกู้ไปใช้นอกกรอบวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในคำขอกู้ยืมเงินพ้นจากสมาชิกภาพในระยะเวลาสามสิบวันหลังจากวันยกเลิกสัญญา

สมาชิกซึ่งที่ประชุมสมาชิกมีมติให้พ้นจากสมาชิกภาพ ห้ามมิให้สมัครเป็นสมาชิกของกองทุนเป็นระยะเวลาสองปี

การพิจารณาเงินกู้ให้กับผู้กู้นั้น คณะกรรมการจะต้องดำเนินการตามหมวด 7 ว่าด้วยการกู้ยืมเงินของ
 ทนหมู่บ้าน กรณีหมู่บ้านคอนเมือง มีเกณฑ์สำหรับการพิจารณาเงินกู้ ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

1. รายได้ เงินออม และรายจ่ายของผู้กู้เงิน
2. ผู้มีสิทธิ์กู้เงินต้องเป็นสมาชิกของกองทุนหมู่บ้านเท่านั้น
3. ผู้กู้เงินต้องเป็นผู้ประพฤติดี อดออม เสียสละ มีการเพิ่มรายได้และลดรายจ่าย
4. ต้องนำเงินที่ขอกู้ไปใช้ตามวัตถุประสงค์ที่แจ้งไว้
5. ผู้กู้ต้องมีค้ำประกันอย่างน้อย 2 คน

7. หลักการประเมินโครงการรูปแบบการประเมินแบบซิฟฟ์โมเดล

1. รูปแบบการประเมินแบบซิฟฟ์โมเดล

CIPP เป็นกระบวนการวิเคราะห์ รวบรวม นำเสนอข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ ตรวจสอบการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ แสดงจุดดี จุดบกพร่องของโครงการ นำไปสู่การตัดสินใจแก้ไขปรับปรุง โครงการในระยะต่อไป รูปแบบการประเมินซิฟฟ์เป็นการเสนอโดยสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam, D.L.) และคณะซึ่งเป็นสมาชิกในสมาคม Phi Delta Kappa ทั้งนี้สตัฟเฟิลบีมให้ความสำคัญของการประเมินว่าหมายถึง “กระบวนการการวิเคราะห์เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจต่อทางเลือกต่างๆ ที่มีอยู่ คำว่า CIPP นั้นมาจากคำย่อของส่วนประกอบต่างๆ ของโครงการที่จะทำการประเมินได้แก่

Context Evaluation: การประเมินสภาวะแวดล้อมของโครงการ ซึ่งหมายถึงการประเมินเกี่ยวกับสิ่งที่จะเป็นส่วนสำคัญในการช่วยกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ เป็นสิ่งที่อยู่ภายนอกโครงการ แต่มีผลต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวของโครงการ ได้แก่ ความต้องการของชุมชนและกลุ่มเป้าหมายที่จะรับบริการ จากโครงการ จำนวนประชากร กระแสทิศทางของสังคมและการเมือง นโยบายของหน่วยงานระดับบนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง วิธีการประเมินสภาวะแวดล้อมมี 2 วิธี คือ

1. Contingency Mode เป็นการประเมินสภาวะแวดล้อม เพื่อหาโอกาสและแรงผลักดันจากภายนอกระบบ เพื่อให้ได้ข้อมูลมาใช้พัฒนา ส่งเสริม โครงการให้ดีขึ้น โดยใช้การสำรวจปัญหาภายในขอบเขตที่กำหนดอย่างกว้างๆ เช่นการสำรวจงานวิจัยและการประเมินค่านิยมของชุมชน

2. Congruence Mode เป็นการประเมิน โดยการเปรียบเทียบระหว่างการปฏิบัติจริงกับวัตถุประสงค์ที่วางไว้ การประเมินแบบนี้ทำให้เราทราบว่า วัตถุประสงค์ใดบ้างที่ไม่สามารถจะบรรลุเป้าหมายได้ ดังนั้นจะเห็นได้ว่า การประเมินสภาวะแวดล้อม จะ ได้มาซึ่งข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับระบบเพื่อประโยชน์สำหรับผู้บริหารในทางปฏิบัติสถาบันการศึกษาควรมีการประเมินสภาวะแวดล้อม

Input Evaluation: การประเมินปัจจัยเบื้องต้นของโครงการ หมายถึงการประเมินทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับการนำมาใช้ในการดำเนินโครงการ กำลังคนหรือจำนวนบุคคลที่ต้องใช้ งบประมาณและแหล่งเงินทุนสนับสนุน วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ อาคารสถานที่

ผลที่ได้จากการประเมินปัจจัยเบื้องต้น คือการวิเคราะห์รูปแบบของวิธีการที่ใช้ในรูปของราคาและกำไรที่จะได้รับ โดยการประเมินในด้านอัตราค่าจ้าง เวลา งบประมาณ วิธีการที่มีศักยภาพ แต่ถ้าเป็นการประเมินในด้านการศึกษา ผลกำไรอาจจะไม่อยู่ในรูปตัวเลขก็ได้

Process Evaluation: การประเมินกระบวนการดำเนินงานของโครงการ เป็นการประเมินเกี่ยวกับวิธีการจัดกิจกรรมของโครงการ การนำปัจจัยเข้ามาใช้เหมาะสมมากน้อยเพียงไร เป็นไปตามลำดับขั้นตอนหรือไม่ กิจกรรมที่จัดขึ้นจะก่อให้เกิดการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการหรือมีอุปสรรค การประเมินกระบวนการมีวัตถุประสงค์ใหญ่อยู่ 3 ประการ คือ

1. เพื่อหาและทำนายข้อบกพร่องของกระบวนการ
2. เพื่อรวบรวมสารสนเทศสำหรับผู้ตัดสินใจวางแผนงาน
3. เพื่อเป็นรายงานสะสมถึงการปฏิบัติงานต่างๆ ที่เกิดขึ้น

ยุทธวิธีในการประเมินกระบวนการ มี 3 วิธีคือ

1. แสดงให้เห็นหรือกระตุ้นเตือนถึงศักยภาพของทรัพยากรที่ทำให้เกิดความล้มเหลว
2. เกี่ยวกับการวางโครงการและการตัดสินใจก่อนวางแผน โดยผู้อำนวยการระหว่าง

การดำเนินโครงการนั้น

3. ยุทธวิธีในการประเมินกระบวนการจะบอกลักษณะสำคัญๆของโครงการ
- ส่วนประกอบที่เป็นหัวใจสำคัญของการประเมินกระบวนการ มี 4 อย่างคือ

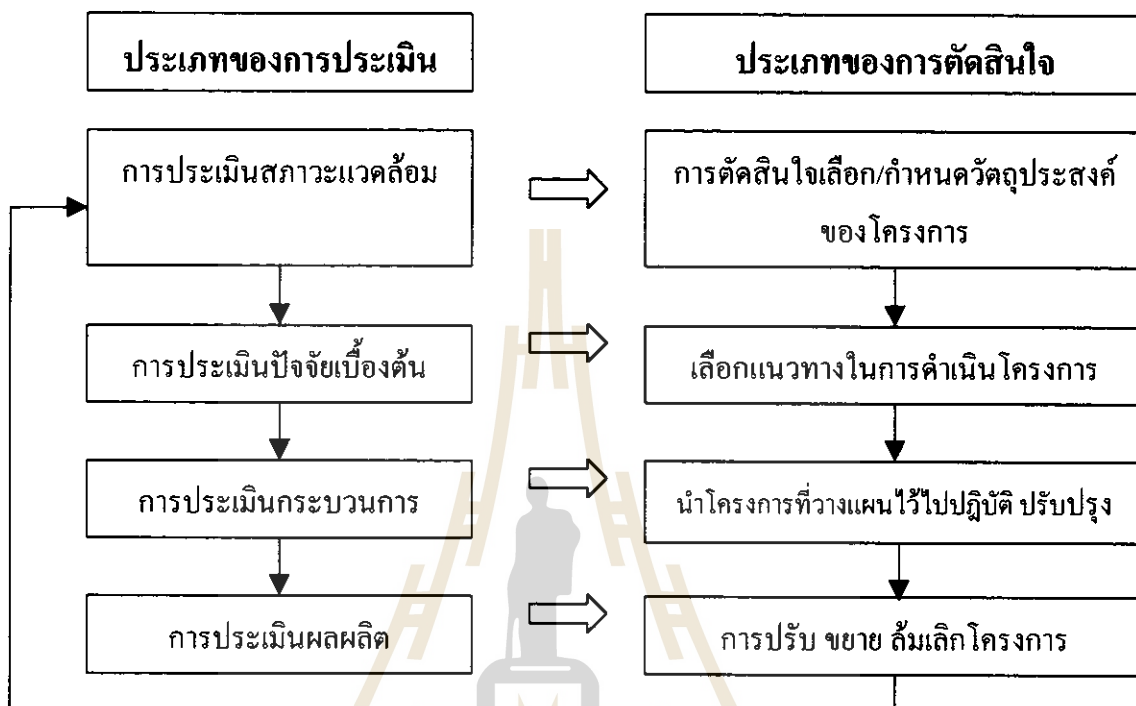
1. การจัดห่านักประเมินกระบวนการเต็มเวลา
2. เครื่องมือที่เป็นสื่อในการบรรยายกระบวนการ
3. การร่วมประหมอย่างสม่ำเสมอระหว่างนักประเมินกระบวนการและบุคลากรในโครงการ

การ

4. การปรับปรุงโครงร่างการประเมินอยู่เป็นนิจสิน

Product Evaluation: การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้นของโครงการ เป็นการประเมินเกี่ยวกับผลที่ได้รับทั้งหมดจากการดำเนินโครงการว่าได้ผลมากน้อยเพียงไร เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่กำหนดไว้หรือไม่ การประเมินผลผลิตจะมีการนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ที่จะบ่งชี้ความสำเร็จหรือล้มเหลวของโครงการ การประเมินในส่วนนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการตัดสินใจปรับปรุงขยายโครงการนำไปใช้ต่อเนื่องต่อไปและเพื่อล้มเลิกโครงการระเบียบวิธีต่างๆ ไปของการประเมินผลผลิต

โดยสรุปการประเมินในแต่ละส่วนมีความสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ของการประเมินและการตัดสินใจดังนี้

ข้อควรคำนึงถึงในการใช้รูปแบบการประเมิน

1. วัตถุประสงค์ของการประเมิน คือการให้สารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีรายละเอียดที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจ
2. ชนิดของการตัดสินใจที่แตกต่างกัน ต้องการออกแบบการประเมินกัน
3. กรณีที่รูปแบบการประเมินมีความแตกต่างกัน ในด้านเนื้อหาควรใช้ขั้นตอนของการติดตามผลดังนี้ คือ วิเคราะห์ รวบรวม นำเสนอ
4. การตัดสินใจประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆ ดังนี้ คือ ขั้นตอนวิเคราะห์ ออกแบบเลือกปฏิบัติ จึงจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลจากการประเมิน
5. เพื่อให้จะได้มาซึ่งคำตอบในการตัดสินใจ การออกแบบการประเมินจึงควรคำนึงถึงเกณฑ์ที่มีความตรงภายใน ความตรงภายนอก
6. การประเมินที่เป็นกระบวนการต่อเนื่องเป็นวัฏจักร ต้องใช้กับโครงการที่เป็นระบบ

ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ ผู้ทำสารนิพนธ์จะใช้กรอบความคิดทฤษฎีในการประเมิน โดยใช้รูปแบบของการประเมินแบบ ชิพป์โมเดล ดังกล่าวแล้ว

8. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็น โครงการที่มุ่งสนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติกองทุนแล้วเสร็จ เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง นำไปสู่ความเข้มแข็งด้านสังคมและเศรษฐกิจของชุมชนอย่างยั่งยืน โดยการจัดสรรทุนการศึกษาแก่นักศึกษาให้เข้าศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและการประเมินโครงการ โดยกำหนดให้นักศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติจริงในพื้นที่หมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้เป็นกิจกรรมหลักของนักศึกษา โดยเนื้อหาหลักสูตรจะมุ่งเน้นเกี่ยวกับการบริหารจัดการ การเงิน การบัญชี การจัดทำโครงการ การวิเคราะห์โครงการ การวิจัยและการประเมินโครงการ การออกแบบผลิตภัณฑ์และการตลาด รวมถึงการเรียนรู้ชุมชน การประเมินและการพัฒนาชุมชนที่ใช้การวิจัยเป็น เครื่องมือ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้พึ่งตนเอง ได้อย่างยั่งยืน โดยเข้าไปช่วยเหลือ ส่งเสริมพัฒนาและติดตามประเมินผล กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้ดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อสร้างโอกาสและรายได้สำหรับบัณฑิตที่ว่างงาน 74,881 คน โดยเฉพาะบัณฑิต ในหมู่บ้านชนบท
3. เพื่อสร้างศักยภาพและยกระดับการศึกษาของบัณฑิตให้มีทักษะในการบริหารจัดการ ซึ่งเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อีกทางหนึ่ง
4. เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง รวมทั้งข้อมูล ของหมู่บ้านและชุมชนเมือง อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

เป้าหมาย

1. เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จำนวน 74,881 กองทุน
2. ให้บัณฑิต ได้ยกระดับฐานะการศึกษาและมีศักยภาพด้านการบริหาร โครงการ จำนวน 74,881 คน

3.มีรายงานผลความก้าวหน้านโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง

งบประมาณ วงเงินค่าใช้จ่าย 5,007,119,790 บาท

แผนการดำเนินการ

1. ประชาสัมพันธ์โครงการและรับสมัครนักศึกษาเข้าศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการและประเมินโครงการ เพื่อเข้ารับการฝึกอบรมและปฏิบัติงานระยะเวลา 10 เดือน (ธันวาคม 2544- กันยายน 2545)

2. จัดทำหลักสูตร “การศึกษาระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและประเมินโครงการ โดยสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ร่วมกับบุคลากรจากกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ สำนักงานสถาบันราชภัฏ สภาเทคโนโลยีราชมงคล กรมอาชีวศึกษา และกรมการศึกษานอกโรงเรียน และทบวงมหาวิทยาลัย โดยมหาวิทยาลัยในส่วนภูมิภาคร่วมเตรียมการ ดังนี้

1. เป็นหลักสูตรเชิงสหวิทยาการและบูรณาการ “Interdisciplinary and integrated” และการศึกษาปัญหา (Problem Based Learning) เป็นหลัก

2. เป็นการศึกษาภาคทฤษฎี ร้อยละ 20 และปฏิบัติ ร้อยละ 80 โดยเน้นการปฏิบัติภาคสนาม เพื่อศึกษาหมู่บ้านและชุมชน และฝึกปฏิบัติการวิจัยในพื้นที่

3. จำนวนหน่วยกิต รวมตลอดเวลาหลักสูตรไม่น้อยกว่า 27 หน่วยกิต ประกอบด้วย หมวดวิชาสัมพันธ์ จำนวน 6 หน่วยกิต และหมวดวิชาเฉพาะด้านจำนวน 21 หน่วยกิต โดยผู้รับทุนจะมีเอกสารตำราเรียนรู้ด้วยตนเอง และฝึกปฏิบัติจริง อาจารย์นิเทศก์ติดตามงานเดือนละ 4 ครั้ง 4 วัน

4. จัดทำคู่มือปฏิบัติงานของนักศึกษาที่ได้รับทุนการศึกษา และคู่มือคณาจารย์ทั้งการสอนภาคทฤษฎีและการนิเทศก์ภาคสนามในหมู่บ้านที่รับผิดชอบ 5 วัน ต่อสัปดาห์ มีอาจารย์สอนเสริมเดือนละ 2 วัน

3. จัดตั้งคณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการดำเนินการในส่วนกลาง และคณะกรรมการระดับจังหวัด เพื่อทำหน้าที่ประสานงานให้โครงการบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย โดยมีกิจกรรมดังนี้

1. ประชุมและสัมมนาคณะกรรมการส่วนกลาง และอนุกรรมการระดับจังหวัดเพื่อรับทราบรายละเอียดโครงการ และการจัดทำแผนการปฏิบัติโครงการร่วมกัน

2. สถาบันการศึกษาตามโครงการ กำหนดคณาจารย์ผู้สอนและคณาจารย์นิเทศก์ และทำความเข้าใจหลักสูตรร่วมกัน

3. คัดเลือกนักศึกษาจะได้รับทุนการศึกษาตามนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ จำนวน 74.881 คน ให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เป็นผู้คัดเลือกจากนักศึกษาที่ด้อยโอกาสและยากจน นักศึกษาจะได้รับทุนการศึกษาเป็นรายเดือน เดือนละ 6.360 บาท ระยะเวลา 10 เดือน และต้องจ่ายค่าเรียนเดือนละ 600 บาท โดยสถาบันการศึกษาในพื้นที่ จะเป็นผู้จ่ายทุนการศึกษาให้นักศึกษาในแต่ละเดือน

4. จัดปฐมนิเทศก์และฝึกอบรมนักศึกษาผู้ที่ได้รับทุนการศึกษาให้เข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ มีความรู้ ทักษะ และสามารถอยู่กับท้องถิ่นได้ เพื่อช่วยดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนให้เกิดประสิทธิภาพ

5. คณาจารย์ผู้สอนและคณาจารย์นิเทศก์ ติดตามและนิเทศก์ ช่วยเหลือนักศึกษา ในพื้นที่การปฏิบัติงาน

4. นักศึกษาผู้รับทุนต้องรายงานผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในการปฏิบัติงานทุกราย 15 วัน รายเดือน และรายไตรมาส แก่อาจารย์นิเทศก์ที่รับผิดชอบแต่ละพื้นที่ กองทุนเพื่อนำปัญหาามาปรับปรุงแก้ไข

ระยะเวลาดำเนินการ ระยะเวลา 1 ปี

การบริหารจัดการและการติดตามประเมินผล

1. ดัชนีวัดผลสำเร็จของโครงการ

- 1) จำนวนเงินกองทุน 1 ล้านบาทยังคงอยู่
- 2) จำนวนบัณฑิตที่ว่างงานมีรายได้
- 3) จำนวนบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรการศึกษาระดับประกาศนียบัตร

บัณฑิต สาขาการบริหารจัดการ โครงการ

4) จำนวนการรายงานผลความก้าวหน้านโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นระยะๆ อย่างต่อเนื่อง

2. กลไกการติดตามประเมินผล

1) มีคณาจารย์ติดตามประเมินผลและส่งเสริมโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นระยะเพื่อรายงานความก้าวหน้า ผลลัพธ์ ปัญหาและอุปสรรคของโครงการกองทุนหมู่บ้าน

2) มีการประชุมสัมมนา 3 เดือนของคณะกรรมการส่วนกลาง และคณะกรรมการระดับจังหวัด เพื่อนำปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นมาปรับปรุงแก้ไขและเสนอต่อคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

3. ผลประโยชน์ของโครงการ

1) บัณฑิตที่ว่างงานจะได้รับเงิน ซึ่งจะทำให้มีการใช้จ่ายเงิน นำไปสู่การกระตุ้นเศรษฐกิจ และเชื่อมโยงไปสู่ภาคธุรกิจการค้า บริการ และภาคประชาชน อันเป็นเศรษฐกิจฐานรากอย่างต่อเนื่องอื่นๆ อีกมาก

2) ผู้ได้รับผลประโยชน์จากโครงการคือผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น บัณฑิต หลักสูตรการจัดการและประเมินโครงการ นอกจากนี้ยังมีโอกาสหางานได้ง่ายขึ้น และสามารถนำประกาศนียบัตรไปใช้เป็นหน่วยกิตสมทบในการศึกษาต่อระดับปริญญาโทได้

3) กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีการบริหารจัดการกองทุนที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

9. หลักวิชาที่เกี่ยวข้องอื่นๆ

9.1 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา

ปารีชาติ วลัยเสถียร ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม 2 ลักษณะคือ

1) การมีส่วนร่วมในลักษณะที่เป็นกระบวนการของการพัฒนา โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการของการพัฒนาดังแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดโครงการ ได้แก่ การร่วมกันค้นหาปัญหา การวางแผน การตัดสินใจ การระดมทรัพยากรและเทคโนโลยีท้องถิ่น การบริหารจัดการ การติดตามประเมินผล รวมทั้งการรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากโครงการ โดยโครงการพัฒนาดังกล่าวจะต้องมีความสอดคล้องกับวิถีชุมชนและวัฒนธรรมของชุมชน

2) การมีส่วนร่วมทางการเมือง แบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทคือ

(1) การส่งเสริมสิทธิและพลังอำนาจของพลเมืองโดยประชาชน หรือชุมชนพัฒนาขีดความสามารถของตนในการจัดการเพื่อรักษาผลประโยชน์ของกลุ่ม ควบคุมการใช้และกระจายทรัพยากรของชุมชนอันจะก่อให้เกิดกระบวนการ และโครงสร้างที่ประชาชนในชนบทสามารถแสดงออกซึ่งความสามารถของตน และได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนา

(2) การเปลี่ยนแปลงกลไกการพัฒนาโดยรัฐ มาเป็นการพัฒนาที่ประชาชนมีบทบาทหลักโดยการกระจายอำนาจในการวางแผน จากส่วนกลางมาเป็นส่วนภูมิภาค เพื่อให้ภูมิภาคมีลักษณะเป็นเอกเทศ ให้มีอำนาจทางการเมือง การบริหาร มีอำนาจต่อการบริหารจัดการทรัพยากรอยู่

ในมาตรฐานเดียวกันโดยประชาชนสามารถตรวจสอบได้ อาจกล่าวได้ว่าเป็นการคืนอำนาจ ในการพัฒนาให้แก่ประชาชนให้มีส่วนร่วมในการกำหนดอนาคตของตนเองได้

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา หมายถึง การมีส่วนร่วม คือ การที่ประชาชน หรือชุมชนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในการกำหนดนโยบายพัฒนาท้องถิ่น อันเป็น กระบวนการขั้นต้นของการวางแผนในการพัฒนาท้องถิ่นที่เป็นที่ยุ่อาศัยในการดำรงชีวิตของตน

แนวคิดในการมีส่วนร่วม

การพัฒนาแนวเก่าที่มุ่งความช่วยเหลือ ทั้งด้านบุคลากร วิชาการ และทรัพยากร จากภายนอกเข้าไปในชุมชนฝ่ายเดียว ไม่เพียงพอที่จะแก้ไขปัญหาของชุมชนให้เกิดการพัฒนาได้อย่าง ยั่งยืน เพราะการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาชุมชนจะบังเกิดผลก็ต่อเมื่อมีการเรียนรู้ร่วมกันจากการ กระทำของนักพัฒนาและประชาชนที่อยู่ในชุมชนนั้น โดยมีประชาชนเป็นผู้กระทำ (Actor) การพัฒนา เป็นการเรียนรู้ร่วมกันผ่านการดำเนินงานพัฒนา และก่อให้เกิด “ปัญหา” และ “พลัง” ในการก้าว ผ่านความยากลำบากในการแก้ไขปัญหาและสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้นในชุมชนได้อย่างมั่นคง และยั่งยืน

สรุปแนวคิดการมีส่วนร่วม เป็นการช่วยให้ประชาชนช่วยเหลือตนเองได้

รูปแบบของการมีส่วนร่วม

- (1) ลักษณะการมีส่วนร่วมโดยตรง
- (2) ลักษณะการมีส่วนร่วมโดยอ้อม
- (3) ลักษณะการมีส่วนร่วมเปิดโอกาส

ขั้นตอนการมีส่วนร่วม

- (1) ขั้นเตรียมการ
- (2) ระดับการมีส่วนร่วม
- (3) แบบอย่างการมีส่วนร่วม
- (4) การระดมการมีส่วนร่วม

เทคนิคการกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วม

- เทคนิคทางจิตวิทยา
- เทคนิคการประชาสัมพันธ์
- เทคนิคด้านการบริหาร

9.2 ความเข้มแข็งของชุมชน หมายถึง การที่ประชาชนในชุมชนต่าง ๆ ของเมืองหรือชนบทรวมตัวกันเป็นองค์กรชุมชน โดยมีการเรียนรู้ การจัดการ และการแก้ไขปัญหาาร่วมกันของคนในชุมชน แล้วถึงเกิดการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาทั้งด้านเศรษฐกิจสังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมภายในชุมชนตลอดจนมีผลกระทบต่อผู้ภายนอกชุมชนที่ดี

ลักษณะชุมชนเข้มแข็ง

1. เป็นชุมชนเรียนรู้ (Learning Organization)
  - ตั้งตัวตลอดเวลา
  - รู้ข่าว เศรษฐกิจ สังคม การเมือง
  - เพิ่มพูนความรู้ที่จำเป็นอย่างครอบคลุม ลึก
  - เน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติ
  - ร่วมมือเป็นกลุ่ม
  - เกิดพลังปัญญา พัฒนาชุมชนคนได้
2. เป็นที่รู้จักการจัดการ (Common Management)
  - วางแผน (Planning)
  - จัดองค์กรการจัดการ (Organizing)
  - เตรียมคน วัสดุ งบประมาณ
  - ปฏิบัติตามแผน (Implementing)
  - ประเมินผล (Evaluation)
3. เป็นชุมชนที่มีจิตวิญญาณ (Spirituality)
  - มีความผูกพันภักดีต่อชุมชน
  - รู้สึกเป็นเจ้าของ
  - มีผลประโยชน์ร่วมกัน ทั้งในปัจจุบันและอนาคต
  - ชุมชนมีชีวิตจิตใจ
4. เป็นชุมชนที่มีสันติภาพ (Peaceful)
  - คนมีสันติสุข
  - มีคุณธรรม
  - มีคุณภาพ
  - มีความสมดุล ในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง
  - มีพลังในการวางแผน

องค์ประกอบ/ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความเข้มแข็งของชุมชน

1. การจัดองค์กรและการบริหารจัดการ
  - การจัดองค์กรและการแบ่งบทบาทหน้าที่
  - การบริหารจัดการทรัพยากรและกระบวนการแผนประสานงานความร่วมมือ
2. อุดมการณ์และวิสัยทัศน์ร่วมกัน
  - มีวิสัยทัศน์ร่วมมุ่งสู่คุณภาพชีวิตที่ดี
  - เชื่อในศักยภาพของคนในชุมชน
  - มีสำนึกความเป็นชุมชนและรู้จักแบ่งปัน
  - ทูทางวัฒนธรรมที่สามารถเชื่อมโยงคนในชุมชนได้
3. ทุน
  - ทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพและสำนึกเพื่อส่วนรวม
  - เงิน วัสดุ อุปกรณ์ สถานที่
  - ภูมิปัญญาพื้นบ้านผสมผสานกับความรู้และประสบการณ์
  - ทรัพยากรธรรมชาติ
4. มีกิจกรรมที่ต่อเนื่อง
  - ขยายกิจกรรมและสมาชิก
  - เกิดการริเริ่มโครงการใหม่ๆ เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้
  - ถ่ายทอดแก่คนรุ่นถัดไปเพื่อรับช่วงต่อ
5. สิทธิและอำนาจต่อรองทางการเมือง
  - สิทธิในการจัดการทรัพยากรท้องถิ่น
  - อำนาจในการกำหนดยุทธศาสตร์ของชุมชนและต่อรองกับภาครัฐหรือทุน
6. เครือข่ายความร่วมมือ
  - มีความหลากหลาย ทั้งกิจกรรม / องค์กร
  - เกิดความร่วมมือเพื่อกิจกรรมสาธารณะและมีอำนาจต่อรอง
  - เกิดการติดต่อสื่อสารแนวราบ (เป็นสาธารณะ)
7. การยอมรับจากสังคมภายนอก
  - เกิดการยอมรับขององค์กรภายนอก
  - ชุมชนเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเองพร้อมถ่ายทอดเทคโนโลยีแก่ชุมชนอื่น

กระบวนการเสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง 4 ขั้นตอน

ขั้นที่ 1 ทิศทางทรัพยากรบุคคล

- การเตรียมคน ผู้นำ
- ประชาชน
- คุณภาพคู่กับคุณธรรม
- มีกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ขั้นที่ 2

- การกำหนดประเด็นปัญหาของชุมชนและการพัฒนาทางเลือกเพื่อดำเนินกิจกรรม
- จัดเวทีประชาคม
ร่วมค้นหา ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมคิดตาม ร่วมวางแผน ร่วมประเมินผล
ร่วมหาผู้นำ
- รู้เขา รู้เรา รู้ทัน รู้แก่ รู้ก่อ รู้เก็บ
- เลือกกิจกรรมแบบองค์รวม

ขั้นที่ 3 ดำเนินกิจกรรมสาธารณะของชุมชน

- ลักษณะเป็นแนวราบ
- มีเป้าหมายร่วมกัน
- รวมพลังกัน
- จัดการร่วมกัน
- สรุปร่วมกัน

ขั้นที่ 4 ขยายเครือข่ายความร่วมมือ

- ประสานงาน
- แลกเปลี่ยน
- เรียนรู้
- สร้างกระบวนการร่วมในนโยบาย

9.3 เครือข่ายองค์กรการเรียนรู้ หมายถึง การรวมตัวของชาวบ้านเป็นกลุ่มหรือเครือข่ายชาวบ้านอาจจัดซื้อขึ้นมาเอง หรือมีองค์กรเอกชน หน่วยงานของรัฐ จัดตั้งขึ้นเพื่อทำกิจกรรมที่คล้ายกันให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นร่วมกันแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ให้ลุล่วงไปด้วยดี

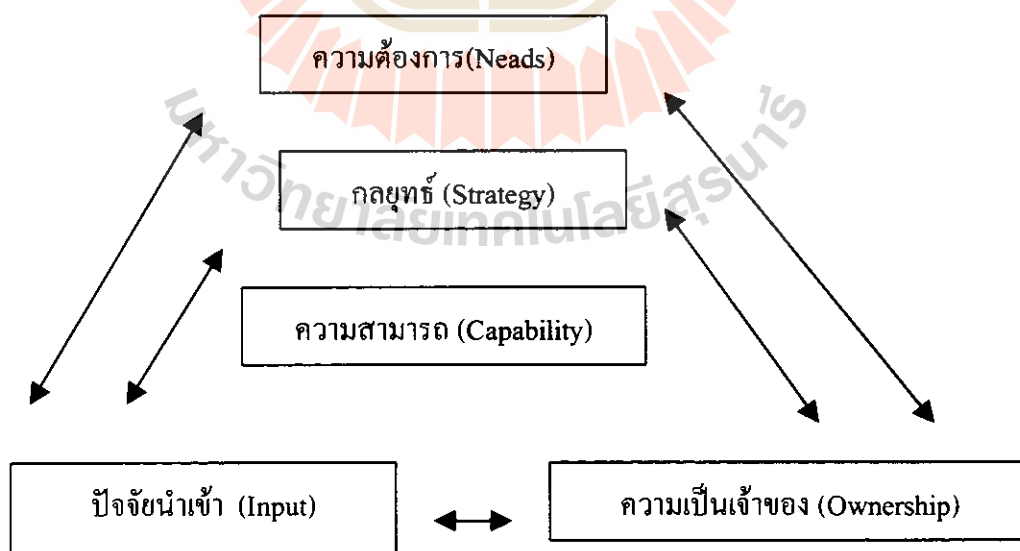
9.4 ประชาคม หมายถึง การที่ประชาชนหรือคนในชุมชนมารวมตัวกัน เพื่อพูดคุย แลกเปลี่ยน ถกเถียง ข้อมูล ความคิดเห็น คุณค่า อุดมการณ์ ปัญหา วางแผน ทำงานร่วมกัน ของคนในชุมชนเพื่อความเจริญของชุมชน

9.5 การพัฒนาที่ยั่งยืน (SUSTAINNBIE DEVEIOPMENT) หมายถึง รูปแบบการปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางเศรษฐกิจ สังคม และทรัพยากรี่มีการจัดสรรการใช้ประโยชน์ที่มีอยู่ในปัจจุบันอย่างเหมาะสมไม่ก่อให้เกิดภาวะความเสี่ยง และเกิดปัญหาแก่คนรุ่นหลัง

การพัฒนาที่ยั่งยืน

- ความคงอยู่อย่างยืนยาว (Perpetunity)
- ความเหมาะสม (Optimization)
- การจัดการ (ManaGament)
- การพัฒนาที่ยั่งยืน (Boundary)

รูปแบบการพัฒนาที่ยั่งยืน

9.6 ธุรกิจชุมชน

9.6.1 ความหมายของธุรกิจชุมชน

ธุรกิจชุมชน หมายถึง กิจกรรมที่บุคคลหรือองค์กรในชุมชนมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของกิจกรรม และ/หรือช่วยดำเนินงานบางส่วนหรือทั้งหมด โดยประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง มีการเรียนรู้ และการจัดการร่วมกันเพื่อดำเนินการในกิจกรรมการผลิต การแปรรูป การค้า และการบริการที่มุ่ง พัฒนาเศรษฐกิจของชุมชนได้อย่างสอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมของชุมชน อันจะนำไปสู่ชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี และการพัฒนาที่ยั่งยืน

ส่วนการจัดการธุรกิจชุมชนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจาก ชาวบ้านและองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง แบ่งได้ 4 ประเภทดังต่อไปนี้

1. หน่วยงานรัฐ ได้เข้ามาส่งเสริมธุรกิจชุมชน โดยผ่านนโยบายของพรรคการเมืองที่เข้าร่วมเป็นรัฐบาลและจัดทำเป็นนโยบายของรัฐบาล
2. หน่วยงานอาสาสมัครของเอกชน ได้แก่หน่วยงานที่ไม่ได้สังกัดภาครัฐซึ่งลักษณะการให้ความช่วยเหลือเป็นไปในรูปแบบของการให้ความรู้และฝึกอบรมให้ชาวบ้านประกอบสัมมาชีพ
3. โครงการหลวง ได้เข้ามามีบทบาทช่วยเหลือธุรกิจชุมชน ในรูปแบบของโครงการพัฒนาตามแนวพระราชดำริต่างๆ โดยช่วยเหลือให้ชาวบ้านมีความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพต่างๆ
4. บ-ว-ร (บ้าน วัด โรงเรียน) เป็นรูปแบบความร่วมมือกันระหว่างตัวแทนหมู่บ้าน จุดมุ่งหมายก็เพื่อให้เกิดการรวมตัวกันเพื่อช่วยสร้างสรรค์ และพัฒนาธุรกิจชุมชนให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืน

ธุรกิจชุมชนจะประสบความสำเร็จและเข้มแข็งในระยะยาวก็ต่อเมื่อธุรกิจมีผลผลิตและมี รายได้เข้ามาสม่ำเสมอ การนำเสนอคุณค่าสินค้าของแต่ละชุมชนให้เป็นที่ประทับใจของลูกค้าตลอดไป โดยไม่มุ่งที่กำไรด้านเดียว แต่ควรมุ่งให้ชุมชนเข้มแข็งและพัฒนาที่ยั่งยืน อันเป็นเป้าหมายหลักที่สำคัญที่สุดของธุรกิจชุมชน ธุรกิจชุมชนควรผลิตโดยคำนึงถึงตลาดเป็นสำคัญ ไม่เน้นการผลิตสินค้าแต่เพียง อย่างเดียวจนเกิดปัญหาผลผลิตล้นตลาด ในขณะที่เดียวกันก็ต้องมีการวางแผนด้านการเงิน โดยเน้นการ ใช้เงินทุนที่สะสมได้จากสมาชิกในกลุ่มก่อนเป็นหลัก นอกจากนี้การจัดการธุรกิจชุมชนที่ดีจะต้องมี การจัดการทรัพยากรมนุษย์ควบคู่กันไป โดยมีกระบวนการผลิตสินค้าและขายบริการที่ไม่ทำลายทุน มนุษย์ขณะเดียวกันต้องรักษาทุนกายภาพ ทุนทางสังคม และทุนทางสิ่งแวดล้อมเอาไว้ด้วย

9.6.2 ลักษณะของธุรกิจชุมชน

1. เป็นธุรกิจขนาดเล็ก มีความคล่องตัวในการบริหาร ผู้บริหารหรือตัวแทนกลุ่มสามารถ ตัดสินใจในธุรกิจได้ทันทีและรวดเร็ว

2. รายได้จากยอดขายในระยะเริ่มต้นไม่มากนัก รายได้จากยอดขายไม่มากนักแต่เพียงพอที่จะทำให้ธุรกิจดำเนินกิจการอยู่ได้อย่างราบรื่นและมีผลในการสร้างงานแก่สมาชิก

3. ต้นทุนในการดำเนินกิจการต่ำ ธุรกิจชุมชนนั้นดำเนินงานโดยเน้นให้คนมีงานทำ แต่ในสภาพการทำงานที่เป็นมิตร และมีความสุข จึงไม่จำเป็นต้องจ่ายค่าจ้างมาก ในขณะที่เดียวกันต้นทุนในการจัดหาอุปกรณ์และเครื่องใช้ไปตามความจำเป็นในการประกอบธุรกิจซึ่งเน้นการประหยัดไม่ฟุ่มเฟือย

4. การติดต่อ และการให้บริการกับลูกค้าเป็นไปอย่างใกล้ชิด ธุรกิจชุมชนดำเนินงานโดยสมาชิกในชุมชน ทำให้การติดต่อสื่อสารกับลูกค้าเป็นไปในลักษณะเป็นกันเอง สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับลูกค้าได้ทันทั่วถึง

5. การเริ่มต้นธุรกิจทำได้ง่าย โดยคณะบุคคลที่ไม่ใช่เครือญาติมีวัตถุประสงค์ที่จะทำธุรกิจร่วมกันเพื่อประโยชน์ของกลุ่ม และชุมชน ทุกคนเป็นสมาชิก ไม่มีเจ้าของผูกขาดแต่เพียงผู้เดียว

9.6.3 ประเภทของธุรกิจชุมชน

การจัดแบ่งธุรกิจออกเป็นประเภทตามการประกอบการ 4 ประเภท คือ ธุรกิจการผลิต ธุรกิจค้าปลีก ธุรกิจค้าส่ง และธุรกิจบริการ

1. ธุรกิจการผลิต หมายถึง การผลิตสินค้า โดยการนำเอาวัสดุหรือสินค้าบางชนิดมาแปรสภาพให้เป็นสินค้าใหม่ มีรูปแบบใหม่

2. ธุรกิจค้าปลีก หมายถึงกิจการที่ทำการขายสินค้าให้ถึงมือผู้บริโภค

3. ธุรกิจค้าส่ง หมายถึง กิจการที่ดำเนินการรับซื้อสินค้าจากผู้ผลิตเป็นจำนวนครั้งละมากๆ และนำสินค้านั้นมาขายต่อให้กับพ่อค้าปลีกหลายๆ รายต่อไป

4. ธุรกิจบริการ หมายถึง การรวมกลุ่มของสมาชิกเพื่อประกอบธุรกิจบริการคือสินค้าที่ไม่สามารถจับต้องได้ แต่สามารถสร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้รับบริการ

หากแบ่งตามลักษณะของการถือครองปัจจัยการผลิตหรือตามลักษณะของกรรมสิทธิ์จะสามารถแบ่งได้หลายประเภทคือ

1. ประเภทที่ชุมชนไม่มีส่วนร่วมในการถือครองกรรมสิทธิ์เลย ธุรกิจเป็นของนักลงทุนภายนอกชุมชน ที่ต้องการเข้าไปลงทุน ควรเรียกว่าธุรกิจชุมชน แต่ไม่ใช่ธุรกิจของชุมชน

2. ประเภทที่ให้สมาชิกชุมชนมีกรรมสิทธิ์ร่วม โดยเริ่มต้นการลงทุนเป็นของนักลงทุนทั้งหมด ต่อมาได้มีความพยายามที่จะให้ชุมชนหรือสมาชิกชุมชนเรียนรู้การบริหารจัดการด้วยตนเอง มีการจัดตั้งองค์กรธุรกิจของชุมชนขึ้นมา รับงานเหมาะสมช่วงการผลิตไปทำ

3. ธุรกิจที่เกิดจากการสนับสนุนและช่วยเหลือด้านเงินทุนจากองค์กร NGOs NGOs ไทย ส่วนใหญ่ได้เงินช่วยเหลือจากต่างประเทศ บางส่วนได้นำเงินนั้นมาพัฒนาธุรกิจให้แก่สมาชิกชุมชน

4. ประเภทธุรกิจที่ชุมชนถือกรรมสิทธิ์ร่วมกับองค์กรภายนอก ส่วนหนึ่งเกิดจากความพยายามของหน่วยงาน NGOs ที่ต้องการให้ชาวบ้านรวมตัวกันประกอบการผลิตและการขายเชิงธุรกิจเพื่อ
ยกระดับรายได้และการจัดการ

5. ประเภทที่สมาชิกชุมชนเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ส่วนใหญ่

9.6.4 ความสำคัญของธุรกิจชุมชน

ธุรกิจชุมชนมีความสำคัญ และมีส่วนช่วยในการพัฒนาประเทศทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม แต่บทบาทของธุรกิจชุมชนในการพัฒนาจะแตกต่างกันไปตามประเภทของธุรกิจนั้นๆ ธุรกิจชุมชนมีความสำคัญหลายประการดังนี้

1. เปิดโอกาสให้มีการประกอบการ ธุรกิจชุมชนเป็นช่องทาง และโอกาสสำหรับผู้ที่มีความต้องการในการประกอบธุรกิจด้วยตนเองร่วมกับสมาชิกคนอื่น ถึงแม้จะมีฐานะเป็นลูกจ้าง ก็มี ส่วนในการเป็นเจ้าของประกอบการด้วยเช่นกัน โดยเน้นการสร้างงานในท้องถิ่นเป็นสำคัญ
2. ก่อให้เกิดการว่าจ้างงาน การพัฒนาธุรกิจชุมชนทำให้เกิดการว่าจ้างแรงงานในท้องถิ่น มีการพัฒนาฝีมือแรงงานอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เพราะทุกคนมีส่วนเป็นเจ้าของกิจการ จึงสามารถใช้กิจการที่มีเป็นเครื่องมือในการพัฒนาฝีมือแรงงานของตนเองตามต้องการ
3. ส่งเสริมการพัฒนาธุรกิจอุตสาหกรรม ธุรกิจอุตสาหกรรมขนาดใหญ่บางประเภทจำเป็นต้องอาศัยวัตถุดิบหรือชิ้นส่วนประกอบจากหลายๆ แหล่งเพื่อนำมาผลิตสินค้าในอุตสาหกรรม ประเภทนั้น ธุรกิจชุมชนจึงเป็นแหล่งที่ช่วยในการผลิตชิ้นส่วนประกอบเหล่านี้ และนำส่งให้กับธุรกิจ ขนาดใหญ่อีกด้วย
4. สร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน ธุรกิจชุมชนยังมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นเท่าไร จะก่อให้เกิดการกระจายอำนาจทางเศรษฐกิจไปสู่กลุ่มผู้ประกอบการ และกลุ่มคนเพิ่มมากขึ้นเท่านั้น ธุรกิจชุมชนยังช่วยลดปัญหาของสังคม อัตราการว่างงานน้อยลง เนื่องจากประชาชนมีรายได้ ซึ่งส่งผลทำให้ ปัญหาอาชญากรรมลดลงด้วย

5. ลดปัญหาสังคมที่เป็นภัยคุกคามประเทศชาติ กล่าวคือ ถ้าหากธุรกิจชุมชนบรรลุเป้าหมาย สมาชิกในชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น ชุมชนมีความเข้มแข็ง ปัญหาสังคมต่างๆ ที่มีอยู่ในขณะนี้ จะได้รับการบรรเทาพร้อมกันไปด้วย ช่วยให้เกิดเป็นสังคมที่มีความร่มเย็นเป็นสุข

9.6.5 การสร้างจิตสำนึกการจัดการธุรกิจชุมชน

ธุรกิจชุมชนมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบต่อผู้บริโภคดังนี้

1. ผลิตสินค้าและบริการ เพื่อสนองความต้องการของผู้บริโภคอย่างแท้จริง
2. จำหน่ายสินค้าและบริการที่มีคุณภาพเท่านั้น

3. จำหน่ายสินค้าและบริการที่มีมาตรฐานความปลอดภัยเพียงพอ
4. ให้ข้อมูลทั้งจุดเด่น และข้อจำกัดของสินค้าและบริการนั้นอย่างครบถ้วน
5. จำหน่ายสินค้าและบริการในราคาที่เหมาะสม สมเหตุสมผลกับคุณภาพ
6. ดำเนินธุรกิจด้วยจริยธรรม ไม่หลอกล่อ อำพราง หลอโกงผู้บริโภค
7. ให้ผู้บริโภคมีอิสระในการตัดสินใจซื้อ ไม่รบกวน หรือรบกวน
8. รับผิดชอบต่อสินค้าที่บกพร่องโดยทันที
9. ผู้จำหน่ายหรือผู้ให้บริการ ต้องไม่ละลาบละล้วงเรื่องส่วนตัวของผู้บริโภค

บทบาทของธุรกิจชุมชนที่มีต่อท้องถิ่นที่ตั้งอยู่ประกอบด้วย

1. ร่วมพัฒนาสังคมของท้องถิ่นที่ตนเข้าไปดำเนินงาน
2. สร้างงานให้คนในชุมชน
3. ไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
4. ให้ความร่วมมือโดยไม่ประกอบธุรกิจที่จะทำให้สังคมเสื่อม

บทที่ 3

วิธีดำเนินการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ เป็นการศึกษารายกรณีเฉพาะ หมู่บ้านคอนเมือง หมู่ที่ 4 ตำบลบ้านคอนเมือง อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งผู้ทำสารนิพนธ์เข้าปฏิบัติงานตั้งแต่เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2544 ในโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยมีวิธีดำเนินการประเมินดังนี้

1. รูปแบบการประเมินและเครื่องมือ

1.1 รูปแบบการประเมิน

รูปแบบที่ประยุกต์ใช้ในการประเมินครั้งนี้คือ ชิพพ์โมเดล ตามกรอบความคิดทฤษฎีที่ได้เสนอไว้ในบทที่ 1 ซึ่งประกอบด้วย การประเมิน 4 องค์ประกอบ ทั้งระดับหมู่บ้านและระดับรายบุคคล (ผู้รู้) ดังนี้

- 1) การประเมินสถานะแวดล้อม (Context Evaluation) เป็นการประเมิน สภาพทั่วไปของหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้รู้)
- 2) การประเมินปัจจัย (Input Evaluation) เป็นการประเมินปัจจัยนำเข้าของกระบวนการกองทุนหมู่บ้าน ทั้งระดับหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้รู้)
- 3) การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมิน กระบวนการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ทั้งระดับหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้รู้)
- 4) การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้นจากกระบวนการบริหารจัดการกองทุน ทั้งระดับหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้รู้)

1.2 วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ประเมิน

1.2.1 วิธีการที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีดังนี้

1) การสังเกตและบันทึก

การสังเกตและบันทึกเกี่ยวกับสภาพทั่วไปด้านต่างๆ ของหมู่บ้าน ตลอดจนการ สังเกตและบันทึกขณะร่วมกิจกรรม ทั้งแบบมีส่วนร่วม และไม่มีส่วนร่วม

2) การสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ตัวแทนกลุ่ม ตลอดจนรายบุคคลในหมู่บ้าน โดยใช้แบบรายงานต่างๆ (ปร.)

- 3) การจัดประชุมเวทีชาวบ้าน
  - 4) การศึกษาเจาะลึกกรณี จากสมาชิกที่ได้รับอนุมัติเงินกู้จำนวน 5 รายที่มีวัตถุประสงค์การกู้แตกต่างกัน
- 1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบรายงานต่างๆ (ปร.) และแบบเก็บข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อใช้ในการสังเกตและการสัมภาษณ์ มีดังนี้
- 1) ปร. 1 การเก็บข้อมูลบริบทชุมชนหมู่บ้าน
  - 2) ปร. 2 แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน
  - 3) ปร. 3 แบบรายงานความรู้ความเข้าใจและทัศนคติที่มีต่อกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง
  - 4) ปร. 4 แบบรายงานการปฏิบัติงานรายเดือน
  - 5) ปร. 5 แบบรายงานผลการจัดเวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
  - 6) ปร. 6 แบบรายงานผลการจัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
  - 7) ปร. 7 แบบรายงานการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชน
  - 8) ปร. 8 โครงการเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์
  - 9) ปร. 9 แบบบันทึกการสัมภาษณ์
  - 10) ปร. 10 แบบสรุปบทเรียนชุมชนหมู่บ้าน
  - 11) ปร. 11 แบบศึกษาเจาะลึกกรณี
  - 12) ปร. 12 แบบวิเคราะห์จัดทำแผนแม่บทตำบล
  - 13) ปร. 13 แบบสัมภาษณ์เพิ่มเติม

2. ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลตามรูปแบบการประเมิน

จากกรอบความคิดทฤษฎีที่ได้นำเสนอไว้ในบทที่ 1 เมื่อนำมากำหนดเป็นตัวชี้วัดแหล่งข้อมูลและวิธีเก็บข้อมูลของการประเมินทั้ง 4 องค์ประกอบ ได้แก่ บริบท ปัจจัย กระบวนการ และผลิตผลทั้งระดับหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้กู้) ดังนี้

2.1 การประเมินบริบท มีรายละเอียดตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินบริบท

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน C1-ประวัติความเป็นมาหมู่บ้าน	<ol style="list-style-type: none"> ที่มาของชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน คนกลุ่มแรกที่เข้ามาตั้งหมู่บ้านอพยพมาจากที่ไหน และเหตุใดจึงอพยพมา สภาพเดิมทางภูมิศาสตร์ของหมู่บ้านมีสภาพอย่างไร อาชีพเดิม (อาชีพหลัก/รอง) คืออะไร อาชีพเดิมที่เลิกทำแล้ว คืออะไร เพราะอะไรจึงเลิกทำ อาชีพใหม่ที่เพิ่มขึ้น การเปลี่ยนแปลงด้านสาธารณูปโภคมีประมาณ พ.ศ.ใด (ถนน, ไฟฟ้า, ประปา) 	<ol style="list-style-type: none"> ผู้นำชุมชน ผู้อาวุโสในหมู่บ้าน ผู้นำกลุ่มอาชีพ ข้อมูลที่มีการบันทึกไว้แล้ว 	<ol style="list-style-type: none"> สัมภาษณ์ตามแบบ บร.1 ศึกษาจากเอกสาร
C2-สภาพภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน	<ol style="list-style-type: none"> ลักษณะที่ตั้งหมู่บ้าน อาณาเขตติดต่อกับหมู่บ้านอื่น แผนที่หมู่บ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> ข้อมูลจากเอกสาร หมู่บ้าน ผู้นำชุมชน 	<ol style="list-style-type: none"> ศึกษาจากเอกสาร สังเกต สัมภาษณ์

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
C3-สภาพเศรษฐกิจและสังคมของหมู่บ้าน	<ol style="list-style-type: none"> อาชีพหลักและอาชีพรองของชาวบ้าน จำนวนพื้นที่ทำการเกษตร จำนวนที่ดินทำกินโดยเฉลี่ย จำนวนและประเภทร้านค้าในหมู่บ้าน จำนวนโรงสีในหมู่บ้าน โรงงานอุตสาหกรรมในหมู่บ้าน โรงเรียนในหมู่บ้าน (จำนวนครู / นักเรียน) โรคที่เจ็บป่วย สถานที่รักษาเมื่อเจ็บป่วย 	<ol style="list-style-type: none"> ผู้นำชุมชน สถานีอนามัยตำบล โรงเรียน เกษตรตำบล หมู่บ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> สัมภาษณ์ตามแบบบร.1 สังเกต
C4-วัฒนธรรมประเพณี	<ol style="list-style-type: none"> จำนวนวัด/โบสถ์/มัสยิด จำนวนพระ/เณร/บาทหลวง ภาษาพื้นบ้าน ประเพณีที่สำคัญ ความเชื่อด้านต่าง ๆ (ศาลปู่ตา ฯ) 	<ol style="list-style-type: none"> ผู้นำชุมชน ผู้อาวุโส ชาวบ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> สัมภาษณ์ตามแบบบร.1 ศึกษาจากเอกสาร สังเกต
C5-โครงสร้างพื้นฐานและทรัพยากร	<ol style="list-style-type: none"> จำนวนและสภาพโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน, ไฟฟ้า, ประปา, โทรศัพท์, หอกระจายข่าว ศาลาประชาคม ไปรษณีย์ 	<ol style="list-style-type: none"> ผู้นำชุมชน ผู้อาวุโส ชาวบ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> สัมภาษณ์ตามแบบบร.1 ศึกษาจากเอกสาร สังเกต

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีขอการเก็บมูล
C6-ผู้นำชุมชนการรวมกลุ่มและภูมิปัญญาท้องถิ่น 1.ประเภทผู้นำที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ	2.กลุ่มต่าง ๆ ที่มีอยู่ในหมู่บ้าน (จำนวนสมาชิก,ทุนของกลุ่ม,กิจกรรมกลุ่ม,ปีก่อตั้ง) 3.ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านต่างๆ (ชื่อ,อายุ,ความเชี่ยวชาญ)	1. ผู้นำชุมชน 1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.1	2. สังเกต
C7-โครงการพัฒนาที่ผ่านมา	1. โครงการของภาครัฐ 2. โครงการของภาคเอกชน 3. โครงการที่ชาวบ้านทำขึ้นเอง (ชื่อโครงการ/กิจกรรมของโครงการ) (ย้อนหลัง 5 ปี)	1. ผู้นำชุมชน 2. ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง 3. ข้อมูลที่บันทึกไว้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.1 2. ศึกษาจากเอกสาร 3. สังเกต
C8-ความเข้มแข็งของชุมชน	1. ความสามัคคี 2. ความซื่อสัตย์ 3. การช่วยเหลือกัน 4. การยกย่องคนทำความดี 5. โอกาสในการหาความรู้เพิ่มเติม 6. อาชีพที่เลี้ยงครอบครัวได้ 7. ครอบครัวอบอุ่น รักใคร่ ปรองดอง		
	8. การรวมกลุ่ม 9. การประชุม/เสวนา สม่่าเสมอ 10. การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส 11. มีผู้นำที่มีคุณธรรมยุติธรรม 12.การจัดทำแผนงานแก้ปัญหา ชุมชน		

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับรายบุคคล C9-อาชีพเดิม	1. อาชีพหลัก/รอง 2. ผลการประกอบอาชีพเดิม (เพียงพอต่อการเลี้ยงครอบครัวหรือไม่) 3. ปัญหาอุปสรรคในการประกอบอาชีพ	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม
C10-สมาชิกในครอบครัว	1. สมาชิกในครอบครัวและรายละเอียด เช่น อายุ จำนวน, สถานภาพสมรส, ระดับการศึกษา, ความสัมพันธ์กับหัวหน้าครอบครัว, การมีงานทำ	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม
C11-สภาพการอยู่อาศัย	1. มีบ้านเป็นของตนเองหรือไม่ ถ้าไม่มีพักอาศัยอย่างไร	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ 2. สังเกต
C12-รายได้ของครอบครัว	1. รายได้ของครอบครัวต่อเดือน 2. ความเพียงพอของรายได้ต่อรายจ่าย	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม
C13-หนี้สินของครอบครัว ก่อนกู้เงินกองทุน	1. จำนวนหนี้สินที่มีอยู่ก่อนกู้เงินกองทุน	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม

2.2 การประเมินปัจจัย มีรายละเอียดตามตารางที่ 2 ตารางที่ 2 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินปัจจัย

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน 11-นโยบาย ระเบียบแนว ทางปฏิบัติ	1. รายละเอียดของระเบียบ สำนักนายก ฯ 2. รายละเอียดของระเบียบ กองทุน ฯ	1. ระเบียบสำนักนายก ฯ 2. ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับ กองทุนหมู่บ้านและชุมชน เมืองแห่งชาติ	1. ศึกษาจากเอกสาร
12-การประชาสัมพันธ์	1. ช่วงเวลาที่มีการประชาสัมพันธ์ 2. ประเภทสื่อในการประชาสัมพันธ์ 3. ความทั่วถึงในการประชาสัมพันธ์ 4. เนื้อหาในการประชาสัมพันธ์	1. ผู้นำชุมชน 2. ชาวบ้าน 3. ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง 4. ที่ทำการกองทุนหมู่บ้าน 5. เอกสารประชาสัมพันธ์	1. สัมภาษณ์ 2. สังเกต 3. ศึกษาจากเอกสาร
13-คณะกรรมการระดับ อำเภอที่เกี่ยวข้อง	1. จำนวนคณะกรรมการ 2. องค์ประกอบคณะ กรรมการ 3. สัดส่วนกรรมการภาค ประชาชน 4. การปฏิบัติหน้าที่ของ ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง	1. พัฒนาชุมชน 2. คณะกรรมการกองทุน หมู่บ้าน	1. การสัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
14-คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	1. จำนวน 2. คุณสมบัติ 3. วิธีการได้มา 4. การพ้นจากตำแหน่ง 5. ระยะเวลาในการดำรง ตำแหน่ง	1. คณะกรรมการกองทุน หมู่บ้าน 2. ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 2. ศึกษาจากเอกสาร

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
15-การเตรียมความพร้อม การสร้างความรู้ความเข้าใจ แก่คณะกรรมการกองทุน หมู่บ้านและชาวบ้าน	1.วิธีการในการเตรียมความพร้อม 2.เนื้อหาในการเตรียมความพร้อม 3.จำนวนครั้งในการเตรียมความพร้อม 4.หน่วยงาน/องค์กร ที่	1.คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2.ส่วนราชการ 3.ชาวบ้าน 4.ผู้นำชุมชน	1.สัมภาษณ์ชาวบ้านตามแบบ บร.3,บร.9(จากข้อมูลดิบ 30 ครั้งเรือน 2.สัมภาษณ์คณะกรรมการกองทุน
	ทำหน้าที่ในการเตรียมความพร้อม		
16-เงินกองทุน 1 ล้านบาท	1.วันที่ได้รับอนุมัติ 2.การเก็บรักษาเงิน	1.คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	1.สัมภาษณ์
17-เงินทุนสะสมอื่นๆ	1.ประเภท/จำนวน/ที่มาและการเก็บรักษาเงินทุนสะสมอื่นๆ	1.คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	1.สัมภาษณ์ 2.ศึกษาจากเอกสาร
18-บัณฑิตกองทุน	1.ประวัติส่วนตัว ชื่อ, วุฒิการศึกษา, อายุ, เพศ, ภูมิสำเนา สถานภาพสมรส, ความสามารถพิเศษ(ถ้ามี) 2.บทบาทหน้าที่	1.บัณฑิตกองทุนหมู่บ้าน 2.คู่มือนักศึกษา	1.ศึกษาตนเอง 2.ศึกษาจากเอกสาร
ระดับรายบุคคล			
19-จำนวนเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติ	1.จำนวนเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติ	1.สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1.สัมภาษณ์ตามแบบบร.11
110-จำนวนเงินลงทุนนอกเหนือจากเงินกู้	1.จำนวนเงินลงทุนนอกเหนือจากเงินกู้	1.สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1.สัมภาษณ์ตามแบบบร.11
111-วัตถุประสงค์การกู้เงินตามโครงการ	1.วัตถุประสงค์ของการกู้เงินตามโครงการ	1.สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1.สัมภาษณ์ตามแบบบร.11
1.สัมภาษณ์	1.สถานที่ในการประกอบอาชีพ 2.วัตถุประสงค์ในการประกอบอาชีพ 3.วัตถุประสงค์ในการประกอบอาชีพ	1.สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
I13-ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ	1.ความรู้และทักษะที่มีอยู่	1.สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1.สัมภาษณ์ตามแบบบร.11
I14-จำนวนแรงงาน	1.จำนวนแรงงานที่ใช้ในการประกอบอาชีพ	1.สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1.สัมภาษณ์ตามแบบบร.11 2.สัมภาษณ์

2.3 การประเมินกระบวนการ มีรายละเอียดตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินกระบวนการ

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน PCI-การจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้าน	1. กระบวนการในการจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้าน 2. ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำ 3. ปัญหาอุปสรรคในการจัดทำ	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน 3. ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติมจากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชาวบ้าน
PC2-การจัดทำเอกสารขอขึ้นทะเบียน	1. กระบวนการในการจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้าน 2. ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำ 3. ปัญหาอุปสรรคในการจัดทำ	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์
PC3-ระบบบัญชีกองทุนหมู่บ้าน	1. จำนวนบัญชีที่จัดทำ (จำนวนเล่ม) 2. ชื่อบัญชี เช่น บัญชีลูกหนี้, บัญชีดุลเงินสัจจะ 3. ความเป็นปัจจุบัน 4. ผู้จัดทำ 5. ปัญหาอุปสรรคในการจัดทำ	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีกองทุน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
PC4-กิจกรรมเกี่ยวกับสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน PC4.1-การรับสมัคร	1. ช่วงเวลาในการรับสมัครและเหตุผล 2. ค่าธรรมเนียมการสมัครและเหตุผล 3. ขั้นตอนการรับสมัครและเหตุผล 4. คุณสมบัติผู้สมัครและเหตุผล 5. ปัญหาอุปสรรค	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบบร.4 2. สัมภาษณ์จากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 3. ศึกษาจากเอกสาร
PC4.2-การหมดสมาชิกภาพ	1. การหมดสมาชิกภาพและเหตุผล	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบบร.4 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติมจากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 3. ศึกษาจากเอกสาร
PC4.3-ประเภทสมาชิก	1. การกำหนดประเภทสมาชิกและเหตุผล		
PC4.4-การทำทะเบียนสมาชิก	1. ความเป็นปัจจุบันในการจัดทำ 2. ปัญหาอุปสรรค	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. เอกสารด้านทะเบียนสมาชิก	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
PC5-กิจกรรมเกี่ยวกับการกู้เงินกองทุนหมู่บ้าน PC5.1-ขั้นตอนการขอกู้	1. ขั้นตอนในการขอกู้ 2. เอกสารประกอบการขอกู้ 3. ปัญหาอุปสรรค	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน 3. ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน 4. เอกสารโครงการการขอกู้	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
PC5.2-การคัดเลือกผู้กู้	1. หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกและเหตุผล 2. วิธีการคัดเลือกและเหตุผล 3. ปัญหาอุปสรรค	1. คณะกรรมการกองทุน	1. สัมภาษณ์ตามแบบบร.4 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
PC5.3-การโอนเงินให้ผู้กู้	1. ขั้นตอนในการโอนเงิน 2. ปัญหาอุปสรรค	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับเงินกู้ 3. หลักฐานการโอนเงิน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
PC5.4-การรับชำระหนี้	1. ขั้นตอนในการรับชำระหนี้ 2. ปัญหาอุปสรรค	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ส่งเงินคืน 3. เอกสารในการส่งเงินคืน	1. สัมภาษณ์
PC6-การส่งเสริมการใช้เงินกู้ PC6.1-การแนะนำวิธีทำธุรกิจ	1. ผู้แนะนำ 2. ประเด็นในการแนะนำ 3. วิธีการแนะนำ 4. จำนวนครั้งในการแนะนำ	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับเงินกู้	1. สัมภาษณ์
PC6.2-การช่วยหาตลาด	1. ผู้ที่ช่วยหาตลาด 2. วิธีการในการส่งเสริมการตลาด 3. ปัญหาอุปสรรค	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับเงินกู้	1. สัมภาษณ์
PC7-การตรวจสอบการใช้จ่ายเงินกู้	1. ผู้ที่ทำการตรวจสอบ 2. วิธีการตรวจสอบ 3. จำนวนครั้งในการตรวจสอบ 4. ปัญหาอุปสรรค	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับเงินกู้	1. สัมภาษณ์

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
PC8-การจัดทำรายงานและเผยแพร่ผลการดำเนินงาน	1. ประเภทรายงานที่จัดทำ 2. ประเภทผลงานที่มีการเผยแพร่ 3. วิธีการเผยแพร่ผลการดำเนินการ 4. ปัญหาอุปสรรค	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกและชาวบ้าน 3. เอกสารการจัดทำรายงาน	1. สัมภาษณ์ 2. สังเกต 3. ศึกษาจากเอกสาร
PC9-การจัดสรรผลประโยชน์	1. สัดส่วนในการจัดสรรและเหตุผล	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
PC10-การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้โดยบัณฑิตกองทุน	1. ประเภทเครือข่าย 2. กลุ่มคนที่เข้ามาร่วมเครือข่าย 3. วิธีการสร้างเครือข่าย 4. ความพึงพอใจของผู้ที่เข้าร่วมเครือข่าย 5. ประโยชน์ที่ได้รับจากเครือข่าย 6. ปัญหาอุปสรรค	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. บัณฑิตกองทุน 3. สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ 2. สังเกตแบบมีส่วนร่วม
ระดับรายบุคคล PC11-การใช้จ่ายเงินกู้	1. รายละเอียดของการใช้จ่าย	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ 2. บัญชีการใช้จ่ายเงิน	1. สัมภาษณ์ตามแบบบร.11 2. ศึกษาจากเอกสาร 3. สัมภาษณ์เพิ่มเติม
PC12-การหาความรู้เพิ่มเติม	1. วิธีการหาความรู้เพิ่มเติม	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สังเกตจากการเสวนาตามแบบ บร.6
PC13-การหาตลาด	1. วิธีการหาตลาด 2. ผู้ที่ช่วยเหลือแนะนำในการหาตลาด	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์
PC14-การทำบัญชีใช้จ่ายเงิน	1. การจัดทำบัญชี(มี/ไม่มี) 2. ผู้ที่ช่วยเหลือแนะนำการจัดทำบัญชี	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ 2. บัญชีการใช้จ่ายเงิน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร

2.4 การประเมินผลผลิต มีรายละเอียดตามตารางที่
 ตารางที่ 4 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินผลผลิต

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน PD1-จำนวนสมาชิกกองทุน	1.จำนวนสมาชิกเดิม(ณ วัน เริ่มต้นกองทุน) 2. จำนวนสมาชิกที่มีการ เพิ่มขึ้น/ลดลง 3. เหตุที่สมาชิกเพิ่มขึ้น/ลด ลง	1. คณะกรรมการกองทุน หมู่บ้าน 2. ทะเบียนสมาชิกกองทุน หมู่บ้าน	1.สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 2. ศึกษาจากเอกสาร 3. สัมภาษณ์เพิ่มเติม
PD2-จำนวนผู้ได้เงินกู้	1. จำนวนครั้งที่มีการอนุมัติ ให้กู้ 2. จำนวนผู้ยื่นกู้และผู้ได้รับ อนุมัติให้กู้แต่ละครั้ง 3. จำนวนผู้ได้รับอนุมัติให้กู้ ต่อจำนวนสมาชิกกองทุน หมู่บ้านทั้งหมด (31 ก. ค.45) 4. จำนวนผู้ได้รับอนุมัติให้กู้ จำแนกตาม บร.4 ข้อ 5	1. คณะกรรมการกองทุน หมู่บ้าน 2. บัญชีคุมลูกหนี้	1.สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 2. ศึกษาจากเอกสาร
PD3-ยอดเงินที่ให้กู้	1. ยอดเงินที่มีผู้มาขอกู้และ ยอดเงินที่ได้รับอนุมัติแต่ละ ครั้ง 2. ยอดเงินที่ได้อนุมัติให้กู้ ทั้งหมด (31 ก.ค. 45) 3. ยอดเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติ จำแนกตาม บร.4 ข้อ 5 นับ ถึง 31 ก.ค. 45	1. คณะกรรมการกองทุน หมู่บ้าน 2. บัญชีคุมลูกหนี้	1.สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 2. ศึกษาจากเอกสาร

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
PD4-จำนวนผู้ชำระคืนตามกำหนด	1. จำนวนผู้กู้ที่ชำระคืนตามกำหนด(31 ก.ค.45) 2. จำนวนผู้กู้ที่ไม่ชำระคืนตามกำหนด (31 ก.ค.45) และเหตุผล 3. การแก้ไขปัญหาเมื่อผู้กู้ไม่ชำระคืนตามกำหนด	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีคุมลูกหนี้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม 3. ศึกษาจากเอกสาร
PD5-ยอดเงินที่มีการชำระคืน	1. ยอดเงินกู้ที่มาชำระคืนนับถึง 31 ก.ค. 45 จำแนกเป็น เงินต้น,ดอกเบี้ย,ค่าปรับ	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีคุมลูกหนี้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 2. ศึกษาจากเอกสาร
PD6-กองทุนสะสม	1. ยอดเงินกองทุนสะสมแยกประเภทตาม 17 2. การใช้ประโยชน์จากกองทุนสะสม	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีเงินฝากกองทุนสะสม	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
PC7-การใช้เงินตามวัตถุประสงค์	1. จำนวนผู้กู้ที่ใช้เงินตามวัตถุประสงค์โครงการ 2. จำนวนผู้กู้ที่ใช้เงินไม่ปฏิบัติตามวัตถุประสงค์โครงการ 3. เหตุผลที่ไม่ใช้เงินตามวัตถุประสงค์โครงการ	1. ผู้ตรวจสอบตาม PC7	1. สัมภาษณ์ผู้ตรวจสอบ
PD8-ทัศนคติของชุมชนต่อกองทุน	1. ทัศนคติต่อกรรมการกองทุนหมู่บ้านในเชิงบวก/ลบ 2. ทัศนคติต่อกองทุน 1 ล้านบาทในเชิงบวก/ลบ	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกชาวบ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.9 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม
PD9-การเกิดเครือข่ายองค์กรการเรียนรู้ (หลังจากทำ PC10)	1. ประเภทเครือข่ายที่เกิดขึ้น 2. กิจกรรมของเครือข่ายที่เกิดขึ้น 3. ปัจจัยที่ก่อให้เกิดองค์กรเครือข่าย	1. บัณฑิตกองทุน	1. รายงานการปฏิบัติงานของบัณฑิตกองทุน (ตัวเอง)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
PD10-การเรียนรู้เพื่อพึ่งพาตนเอง	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประสบการณ์/การเรียนรู้จากการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน 2. ประสบการณ์/การเรียนรู้จากการเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.10
	<ol style="list-style-type: none"> 9. การประชุม / เสวนา สม่ำเสมอ 10. การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส 11. มีผู้ที่มีคุณธรรม ยุติธรรม 12. การจัดทำแผนงานแก้ปัญหาชุมชน 13. ตามทัศนของชาวบ้าน 		
ระดับรายบุคคล PD12-ผลที่ได้ตามวัตถุประสงค์ของการกู้ PD12.1-ผลโดยตรง	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผลการใช้เงินกู้ตามวัตถุประสงค์ของโครงการ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ 2. สังเกต
PD12.2-ผลโดยอ้อม	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประสบการณ์ 2. การยอมรับจากชุมชน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ 2. สังเกตตามแบบ บร.10

3. ความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์การประเมินกับตัวชี้วัดตามรูปแบบการประเมิน

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษาหมู่บ้านปรังค์ประเสริฐ หมู่ที่ 7 ตำบลบ้านใหม่ อำเภอหนองบุญนาค จังหวัดนครราชสีมา ครั้งนี้ ได้กำหนดวัตถุประสงค์การประเมินไว้ 4 ประการ ตามที่ได้นำเสนอไว้ในบทที่ 1 และดำเนินการประเมินโดยใช้รูปแบบซิพพี ซึ่งมีตัวชี้วัด แหล่งข้อมูล และวิธีการเก็บข้อมูลคงรายละเอียดในหัวข้อที่ 3 ข้างต้น เพื่อแสดงให้เห็นว่า การเก็บรวบรวมข้อมูลตัวชี้วัดตามรูปแบบการประเมิน สามารถนำมาใช้ในการตอบประเด็นต่าง ๆ ของวัตถุประสงค์ของการประเมิน ผู้ทำสารนิพนธ์จึงแสดงความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์การประเมินกับตัวชี้วัดตามรูปแบบการประเมิน ดังตารางที่ 5 ต่อไปนี้

ตารางที่ 5 ความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์การประเมินกับตัวชี้วัดตามรูปแบบการประเมิน

วัตถุประสงค์ในการประเมิน	องค์ประกอบการประเมิน			
	C	I	P	P
1. เพื่อศึกษาว่ากระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง บ้านปรังค์ประเสริฐ หมู่ที่ 7 ตำบลบ้านใหม่ อำเภอหนองบุญนาค จังหวัดนครราชสีมา บรรลุเป้าหมายต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด				
1.1 การมีกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ หรือ สวัสดิการของสมาชิก		16 17 19	PC5 PC9	PC1-PC7
1.2 ความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน		14	PC1-PC9	
1.3 การมีกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้และคิดริเริ่มเพื่อแก้ปัญหาของตนเอง การสร้างศักยภาพของตนเองและการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียง			PC1-PC14	PD9 PD10
1.4 เศรษฐกิจได้รับการกระตุ้นและมีภูมิคุ้มกัน		12 15 19	PC10 PC11	PC2-PC6 PD8,PD10

วัตถุประสงค์ในการประเมิน	องค์ประกอบการประเมิน			
	C	I	P	P
2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านบวกและด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายตามข้อ 1	C1-C8	I1-I4 I8-I15	PC1-PC10 PD11,PD14	PD8
3. เพื่อศึกษาว่ามีการสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้ใดบ้าง และทำให้เกิดความเชื่อมโยงภายในและระหว่างหมู่บ้าน / ตำบล		13 18	PC10	PC9
4. เพื่อศึกษาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะของประชาชนและที่กำหนดโดยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ	C8			PD11

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 การวิเคราะห์โดยใช้สถิติ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ การคำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

6.2 การวิเคราะห์โดยไม่ใช้สถิติ ได้แก่ การวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์ การศึกษาเอกสารและข้อมูลที่มีการบันทึกไว้

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ติดตามการประเมินโครงการ

1. สภาพทั่วไปของบ้านคอนเมือง

1.1 ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน

เดิมพื้นที่บริเวณหมู่บ้านเป็นที่ดอนและเป็นคูเมืองเก่า มีการขุดพบของโบราณ อาทิเช่น ถ้วย ชาม ไห และทองคำ พบโดยการที่ชาวบ้านได้ทำการไถพรวนที่ดินเพื่อทำการเกษตร ทำให้วัตถุโบราณดังกล่าว โผล่พื้นดินขึ้นมา แต่อยู่ในสภาพที่แตก และในสมัยก่อนไม่ได้มีการแจ้งทางราชการ หรือ กรมศิลปากร และไม่ได้มีการสำรวจหรือขุดค้นอย่างจริงจัง ประกอบกับชาวบ้านสมัยนั้นไม่มีความรู้ แต่ในปัจจุบันนี้ไม่มีการค้นพบวัตถุโบราณเหล่านั้นแล้ว และเมื่อประมาณปี พ.ศ. 2500 ได้มีชาวบ้านกลุ่มแรกอพยพเข้ามาอาศัยทำกิน โดยการจับจองที่ดินเพื่อเป็นเจ้าของ และต่อมาก็ได้มีการขยายหมู่บ้านขึ้น จนเป็นหมู่บ้านคอนเมืองในปัจจุบัน

1.2 สภาพปัจจุบัน

หมู่บ้านคอนเมืองปัจจุบันมีประชากรทั้งสิ้น 457 คน เป็นชาย 235 คน หญิง 222 คน กลุ่มอายุส่วนใหญ่อยู่ในช่วง

ประชากรวัย	1 วัน - 3 ปีเต็ม	จำนวน 14 คน
	3ปี 1 วัน - 6 ปีเต็ม	จำนวน 16 คน
	6 ปี 1 วัน - 12 ปีเต็ม	จำนวน 58 คน
	12 ปี 1 วัน - 14 ปีเต็ม	จำนวน 37 คน
	15ปี 1 วัน - 18 ปีเต็ม	จำนวน 42 คน
	18 ปี 1 วัน - 50 ปีเต็ม	จำนวน 214 คน
	50 ปี 1 วัน - 60 ปีเต็ม	จำนวน 54 คน
	60ปี 1 วันไป	จำนวน 22 คน

1.3 ด้านเศรษฐกิจทั้งหมู่บ้าน

บ้านคอนเมืองมีพื้นที่ทำการเกษตร 3,430 ไร่ เป็นพื้นที่ทำนา 200 ไร่ ที่ทำสวน 100 ไร่ และพื้นที่สำหรับการเกษตรอื่น ๆ อีก 3,130 ไร่ ประชากรบ้านคอนเมืองประกอบอาชีพต่าง ๆ แบ่งเป็นดังนี้

อาชีพทำนา	33	ครอบครัว
อาชีพทำไร่	77	ครอบครัว
อาชีพทำสวน	4	ครอบครัว

รับราชการ	5	ครอบครัว
รับจ้าง	10	ครอบครัว

จะเห็นว่าประชากรส่วนใหญ่ของหมู่บ้านประกอบอาชีพทำไร่ เช่น อ้อย ข้าวโพด และมันสำปะหลัง และรองลงมาคือการทำนา ซึ่งผลผลิตด้านการทำนาทั้งหมู่บ้านปีละ 80 ไร่ ประชากรแบ่งขายไปจำนวน 30 ไร่ และเก็บไว้รับประทานเองจำนวน 50 ไร่ นอกจากนี้อาชีพที่กล่าวมาแล้วยังมีอีกอาชีพหนึ่งที่ประชากรทำเป็นอาชีพเสริมก็คือการเลี้ยงสัตว์ เช่น โค กระบือ ไข่ และหมู เป็นต้น

แหล่งน้ำในหมู่บ้าน

- บ่อน้ำตื้น 11 บ่อ เป็นบ่อน้ำส่วนบุคคลส่วนใหญ่เหลือน้ำขังเพียงเล็กน้อย
- บ่อน้ำบาดาล 2 บ่อ ปัจจุบันใช้ไม่ได้แล้ว
- สระน้ำ 2 สระ ซึ่งเป็นแหล่งน้ำสาธารณะ และปัจจุบันยังคงมีน้ำให้อุปโภคบริโภคและสามารถใช้ได้ตลอดปี

1.4 ด้านวัฒนธรรม

บ้านดอนเมืองประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีวัด 1 แห่ง ชื่อวัดบ้านดอนเมือง ชาวบ้านดอนเมืองจะใช้วัดเป็นสถานที่ประกอบพิธีกรรมที่สำคัญ ๆ ทางศาสนา และชาวบ้านมักจะไปทำบุญที่วัดเนื่องในวันและประเพณีต่าง ๆ ดังนี้

เดือนกุมภาพันธ์	ทำบุญประเพณีเทศน์มหาชาติ
เดือนเมษายน	ทำบุญประเพณีเทศกาลวันสงกรานต์
เดือนกรกฎาคม	ทำบุญประเพณีเข้าพรรษา
เดือนกันยายน	ทำบุญประเพณีสารท
เดือนตุลาคม	ทำบุญประเพณีออกพรรษา, ทอดผ้าป่า และทอดกฐิน

ในงานบุญและงานประเพณีต่าง ๆ ชาวบ้านจะให้ความร่วมมือกันเป็นอย่างดี เช่น ประเพณีดังกล่าวข้างต้น

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับหมู่บ้าน

การวิเคราะห์ข้อมูลระดับหมู่บ้าน ผู้ทำสารนิพนธ์ขอนำเสนอการประเมิน ดังนี้

การบรรลุเป้าหมายของกระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1. การมีกองทุนหมุนเวียน เพื่อสร้างหลักอาชีพ สร้างรายได้หรือสวัสดิการสมาชิก

บ้านดอนเมืองสามารถสร้างกองทุนได้ตามเป้าหมายและนโยบายที่กำหนดไว้ของรัฐบาล โดยเบื้องต้นมีสมาชิกทั้งหมด 86 คน และได้รับโอนเงิน 1 ล้านบาท เมื่อวันที่ 9 กันยายน 2544 ปัจจุบันกองทุนหมู่บ้านดอนเมืองมีสมาชิกทั้งหมด 89 คน และ จำนวนสมาชิกผู้กู้ ซึ่งเป็นการกู้ในงวดที่ 2 มีรายชื่อทั้งหมดตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงรายชื่อสมาชิกที่ได้รับอนุมัติเงินกู้และสร้างอาชีพ

ที่	รายชื่อสมาชิก	จำนวนเงินอนุมัติ	การพัฒนา/สร้างอาชีพ
1.	นายสังวาล ประเสริฐ	15,000	ซื้อปุ๋ย+ปลุกอ้อย
2.	นายทองอ่อน หล้าจันทิก	7,000	ซื้อปุ๋ย+ปลุกอ้อย
3.	นางคอกไม้ ร้อยจันทิก	13,000	ปลุกอ้อย
4.	นายวิเชียร ร้อยจันทิก	8,000	ปลุกอ้อย
5.	นางบัวผัน บัติขุนทด	12,000	ปลุกอ้อย
6.	นายเสมียน สีเหลือง	7,000	เลี้ยงหมู
7.	นายพนม เพี้ยซ้าย	10,000	ปลุกข้าวโพด
8.	นายฉัตรชัย ชินกลาง	15,000	ปลุกอ้อย
9.	นางคุ่นแก้ว ทรายอินทร	7,000	ทำไร่
10.	นางเข็มทอง หล้าจันทิก	12,000	ทำไร่
11.	นายแมน พ่วงจันทิก	10,000	เลี้ยงหมู
12.	นางเต้า แก่นจันทิก	12,000	ปลุกมันสำปะหลัง
13.	นางลำพรวน โหม่งสูงนิน	12,000	ปลุกมันสำปะหลัง
14.	นางสมัด มาพันดุง	5,000	ปลุกมันสำปะหลัง
15.	นางแสน ทองเปลว	12,000	ปลุกมันสำปะหลัง
16.	นางลำไย เพ็ชรจันทิก	15,000	ปลุกมันสำปะหลัง
17.	นางประเทือง ขุมเงิน	8,000	ปลุกอ้อย
18.	นางกาไว เจริญ	8,000	ปลุกอ้อย
19.	นางบัวเลียน เพี้ยซ้าย	8,000	เลี้ยงหมู
20.	นายฉัตรชัย ชินกลาง	10,000	ซื้อปุ๋ย
21.	นางลำภา พุฒกลาง	10,000	ซื้อปุ๋ย
22.	นายคำรงค์ นามขาว	15,000	ซื้อปุ๋ย
23.	นายคำรงค์ ประสาทสงค์	13,000	ปลุกข้าวโพด
24.	นางสมเพียร ผลพิมาย	10,000	ขายกล้วยเดี่ยว
25.	นายบุญส่ง เพี้ยซ้าย	13,000	ซื้อปุ๋ย
26.	นางประไพโร จันทรทอง	10,000	ปลุกอ้อย
27.	นางวิเชียร ไพจักร	10,000	ปลุกมันสำปะหลัง
28.	นางค่านาง นามขาว	13,000	ซื้อปุ๋ย
29.	นางบุญเหลือยม หิรัญรัตน์	5,000	ปลุกข้าวโพด
30.	นายสวิต ยานนา	6,000	ซื้อปุ๋ย

ตารางที่ 1 (ต่อ) แสดงรายชื่อสมาชิกที่ได้รับอนุมัติเงินกู้และสร้างอาชีพ

ที่	รายชื่อสมาชิก	จำนวนเงินอนุมัติ	การพัฒนา/สร้างอาชีพ
31.	นายไพรัตน์ ไฝ่จันทิก	11,000	ซื้อปุ๋ย
32.	นางทองดี เพี้ยซ้าย	13,000	ปลูกอ้อย
33.	นายสมจิตร สลับกลาง	5,000	ปลูกอ้อย
34.	นางพาน หาสล	8,000	เลี้ยงหมู+ซื้อปุ๋ย
35.	นางยุพิน คันทา	8,000	ปลูกอ้อย
36.	นางเดือนใจ ศรีเพ็ชร	10,000	ปลูกข้าวโพด
37.	นางบัวพิศ นามทองหลัก	12,000	ปลูกอ้อย
38.	นางวิเชียร ยวนนา	13,000	เลี้ยงหมู+ค้าขาย
39.	นางประดับ เพี้ยซ้าย	7,000	ปลูกมันสำปะหลัง
40.	นายฉลวย แก่นจันทิก	11,000	เลี้ยงหมู
41.	นางสุบิน แก้วศรีสุข	8,000	ปลูกมันสำปะหลัง
42.	นายสุบัน หอมหวล	15,000	ปลูกมันสำปะหลัง
43.	นางจันทร์คำ ประเสริฐผล	10,000	ปลูกมันสำปะหลัง
44.	นายบุญยงค์ สุขพันธ์	13,000	ซื้อปุ๋ย
45.	นางบัวลาน สุมจันทิก	12,000	เลี้ยงวัว
46.	นางสุภาพ ไฝ่จันทิก	13,000	ซื้อปุ๋ย
47.	นายสุรศักดิ์ เอ็นจันทิก	13,000	ปลูกอ้อย
48.	นายโสม กุสมภ์	15,000	ปลูกอ้อย
49.	นางวันเพ็ญ ตากิมนอก	13,000	ซื้อปุ๋ย
50.	นายสำอางค์ เจริญ	10,000	ปลูกอ้อย
51.	นางทองเมฆ พูลเงิน	13,000	ปลูกอ้อย
52.	นางสำราญ เพี้ยซ้าย	10,000	ปลูกมันสำปะหลัง
53.	นางอรุณ มาพิทักษ์	10,000	ซื้อปุ๋ย
54.	นายอาด คงอุทิศ	10,000	เลี้ยงหมู
55.	นางประสงค์ โคตรดก	8,000	ปลูกอ้อย
56.	นางวันดี เพ็ชรจันทิก	8,000	ปลูกอ้อย
57.	นายนิคม เจียมสูงเนิน	10,000	ปลูกอ้อย
58.	นางทองมาก ไฝ่จันทิก	10,000	ปลูกอ้อย
59.	นางวันทนา จากสูงเนิน	12,000	ปลูกอ้อย
60.	นายสมพงษ์ สุโขพิช	12,000	ปลูกอ้อย+ปลูกข้าวโพด

ตารางที่ 1 (ต่อ) แสดงรายชื่อสมาชิกที่ได้รับอนุมัติเงินกู้และสร้างอาชีพ

ที่	รายชื่อสมาชิก	จำนวนเงินอนุมัติ	การพัฒนา/สร้างอาชีพ
61.	นางเพลินพิศ เพ็ชรจันทิก	10,000	ปลูกอ้อย+ปลูกข้าวโพด
62.	นายสะออน ไผ่จันทิก	13,000	ซื้อปุ๋ย
63.	นางหนูนิศ ปลั่งกลาง	13,000	ปลูกมันสำปะหลัง
64.	นางสำลอง วันมะเร็ง	12,000	เลี้ยงวัว
65.	นางบัวทอง ทองประดับ	10,000	ปลูกมันสำปะหลัง
66.	นายเกษม บัวระบัตร์	13,000	ปลูกข้าวโพด
67.	นางอภิรดี คีตพิมาย	12,000	ปลูกมันสำปะหลัง
68.	นายเลิศ ควิลรัมย์	8,000	ปลูกอ้อย
69.	นางประกอบ ฉาลี	10,000	ปลูกมันสำปะหลัง
70.	นางหมั่น เพี้ยชัย	10,000	ปลูกมันสำปะหลัง
71.	นางสมศรี สุโขพิซ	10,000	ปลูกข้าวโพด
72.	นางสมทรง พันคุมาศ	12,000	เลี้ยงหมู
73.	นางมะลิวรรณ ไพจักร	15,000	ปลูกอ้อย
74.	นางเสอียม เพี้ยชัย	10,000	เลี้ยงหมู
75.	นางอารี จรุงเหลืออม	10,000	ปลูกอ้อย
76.	นางพิมพ์า ลอยฝน	15,000	ปลูกอ้อย
78.	นายหมั่นมุง ประเสริฐสันเทียะ	15,000	ปลูกอ้อย
79.	นางสง่า แก่นจันทิก	10,000	ปลูกข้าวโพด
80.	นายสะออน ไผ่จันทิก	4,000 (กู้ครั้งที่ 2)	ปลูกผัก
81.	นายโชว์ เจริญกลาง	15,000	ปลูกข้าวโพด
82.	นางเรไร พุฒกลาง	15,000	ปลูกข้าวโพด
83.	นางคำพวย ไพจักร	12,000	ปลูกข้าวโพด
84.	นางสาคร สมควร	15,000	ปลูกข้าวโพด
85.	นายประกอบ นางาม	15,000	ปลูกข้าวโพด
86.	นายแมน พ่วงจันทิก	15,000 (กู้ครั้งที่ 2)	ปลูกอ้อย
87.	นางขวัญเรือน บุญหลาย	15,000	ปลูกผัก
88.	นางเข็มทอง หล้าจันทิก	13,000	ปลูกอ้อย+ซื้อปุ๋ย
89.	นายไพร์คน์ ไผ่จันทิก	15,000 (กู้ครั้งที่ 2)	ปลูกอ้อย+ซื้อปุ๋ย

จากตารางจะเห็นได้ว่าสมาชิกผู้กู้ได้รับเงินไปทำการพัฒนาและสร้างมาชีพเกี่ยวกับการเกษตรเป็นส่วนใหญ่ และรองลงมา คือ เลี้ยงสัตว์ ค้าขาย และปลูกผัก การพิจารณาให้กู้เงินนี้เป็นไปตามระเบียบการขอกู้เงินของกองทุนหมู่บ้านคอนเมือง

2. ความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน

ในการประเมินความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน ผู้นำสารนิพนธ์ขอแนะนำการเสนอผลการประเมินต่อไปนี้

- คณะกรรมการกองทุน คัดเลือกจากบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ และเป็นที่เคารพ ไว้วางใจของสมาชิกในหมู่บ้าน คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านคอนเมืองตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านคอนเมือง

ชื่อ-สกุล	อายุ	วุฒิการศึกษา	ตำแหน่ง	ประสบการณ์
นาย โสม กุสุมภ์	52	ประถม 4	ประธานกองทุน	กรรมการกองทุนเงิน กขคจ.
นายแม่่น พ่วงจันทิก	48	ประถม 4	รองประธาน	ประธานสภาปลอกิจหมู่บ้าน
นายฉัตรชัย ชินกลาง	37	อนุปริญญา	เลขานุการ	-
นางสาคร สมควร	29	มัธยม 3	เหรัญญิก	ประธาน อ.ส.ม.
นายสุบัน หอมหวน	34	ประถม 4	กรรมการ	กรรมการ โรงเรียน
นางเรไร พุฒกลาง	27	ประถม 6	กรรมการ	กลุ่มสตรีแม่บ้าน
นางพิมพ์ ลอยฝน	29	ประถม 6	กรรมการ	กลุ่มสตรีแม่บ้าน
นางขวัญเรือน บุญหลาย	29	ประถม 6	กรรมการ	กลุ่มสตรีแม่บ้าน
นายสมบัติ ไพจักร	37	ประถม 4	กรรมการ	ป้องกันหมู่บ้าน
นายเรืองรอง ประเสริฐ	34	ประถม 4	กรรมการ	สมาชิก อ.บ.ค.
นายสุชาติ เพ็ชรจันทิก	34	ประถม 6	กรรมการ	กรรมการสงเคราะห์หมู่บ้าน
นายโซ้ว เชิญกลาง	54	ประถม 4	กรรมการ	กรรมการ โรงเรียน
นายประกอบ นางงาม	41	ประถม 4	กรรมการ	กรรมการ โรงเรียน
นายบรรหาญ เพ็ชรจันทิก	36	ประถม 4	กรรมการ	สมาชิก อ.บ.ค.
นายหมั่นมุง ประเสริฐสัน- เทียะ	27	มัธยม 3	กรรมการ	กรรมการเงินกองทุนเกษตร
นายดำรงค์ นามขาว	52	ประถม 4	ที่ปรึกษา	กรรมการ โรงเรียน
นายดำรงค์ ประสาทสงค์	58	ประถม 4	ที่ปรึกษา	กรรมการ โรงเรียน และ อดีตผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน

ตารางที่ 2 (ต่อ) คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านคอนเมือง

ชื่อ-สกุล	อายุ	วุฒิการศึกษา	ตำแหน่ง	ประสบการณ์
นายสุวรรณ ไฝจันทิก	65	ประถม 4	ที่ปรึกษา	อดีตผู้ใหญ่บ้านคอนเมือง
นายอุดม เอ็นจันทิก	64	ประถม 4	ที่ปรึกษา	กรรมการอาปนกิจ
นายวิเชียร ร้อยจันทิก	41	ประถม 4	ที่ปรึกษา	ผู้ทรงคุณวุฒิ

จากตารางจะเห็นได้ว่า คณะกรรมการเหล่านี้มีความรู้ ความสามารถ มีประสบการณ์ในด้านการบริหารจัดการกองทุนต่างๆ หรือองค์กรต่างๆ ในหมู่บ้านและเป็นผู้ที่ได้รับการไว้วางใจ มีความพร้อมที่จะทำการบริหารจัดการกองทุนได้

- สมาชิกกองทุนหมู่บ้านมีความรู้เข้าใจ และทัศนคติที่ดีต่อกองทุนหมู่บ้าน (จากการสำรวจ บร. 3 + 5)
- ระเบียบของกองทุนหมู่บ้าน ให้ความสะดวกแก่สมาชิกโดยสมาชิกยึดถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด
- ระบบบัญชีกองทุนหมู่บ้านคอนเมือง จัดทำขึ้นอย่างง่ายๆ แต่สามารถตรวจสอบรายละเอียดได้

อย่างชัดเจน

3. ปัจจัยด้านบวกและด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายของกระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน

การดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านคอนเมืองพบว่า มีทั้งปัจจัยทั้งด้านบวกและด้านลบที่เกี่ยวข้อง และมีผลต่อการดำเนินงาน ผู้ทำสารนิพนธ์ขอเสนอปัจจัย ดังนี้

ปัจจัยด้านบวกในการส่งเสริมกระบวนการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายของกองทุนมี ดังนี้

- ในหมู่บ้านมีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ทำให้ง่ายต่อการจัดตั้งกองทุน
- การรับข้อมูลข่าวสารจากการประชาสัมพันธ์ของประธานและกรรมการกองทุน ทำให้สมาชิกมีความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติที่ดีต่อกัน

- คณะกรรมการมีความพร้อมในการบริหารจัดการกองทุน โดยจะมีการ ประชุมและรับข่าวสารจากทางอำเภอทุกๆ เดือน และนำกลับไปประชาสัมพันธ์แก่สมาชิก

ปัจจัยด้านลบที่ขัดขวางการบรรลุเป้าหมายของกระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านมี ดังนี้

- สมาชิกกองทุนบางคนไม่ยอมส่งเงินออมอย่างต่อเนื่อง แต่ยังมีความประสงค์ที่จะเป็นสมาชิกและมีความประสงค์จะขอกู้เงิน

- การติดตามและตรวจสอบการดำเนินงานของผู้นำคณะกรรมการขาดการติดตามและตรวจสอบการนำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์ของผู้กู้ เนื่องจากในหมู่บ้านคอนเมืองยังมีผู้กู้เงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ตามที่เสนอโครงการกู้ต่อคณะกรรมการ

- การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการกองทุนยังอ่อนประสิทธิภาพ ดังจะเห็นได้จากคณะกรรมการยังมีการล่าเอียงในการอนุมัติเงินกู้แก่ผู้กู้ โดยจะพิจารณาอนุมัติแก่ผู้กู้ที่เป็นญาติของตัวเองก่อน และอนุมัติในจำนวนเงินที่สูง ทั้งๆ ที่ผู้กู้บางรายไม่ได้นำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์ที่ขอ

สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

การบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พบว่า

1. เพื่อทราบกระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติบรรลุเป้าหมายเพียงใด จากการประเมินพบว่า สมาชิกกองทุนหมู่บ้านได้กู้เงินกองทุนไปเพื่อพัฒนาอาชีพและเป็นเงินทุนในการทำกิจการ เกิดการหมุนเวียนรายได้ การจ้างงาน มีคอกผลแล้วนำเงินมาชำระคืนให้กับกองทุน ทำให้เงินกองทุนเพิ่มขึ้น และนำเงินมาปันผลคืนแก่สมาชิก ผู้กู้เกิดกระบวนการเรียนรู้ในการดำเนินกิจการ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีการแก้ปัญหาในการดำเนินกิจการด้วยตนเอง เพิ่มศักยภาพให้กับตนเอง ทำให้เกิดเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้านประชากรในหมู่บ้านรวมทั้งผู้นำหมู่บ้านก็ได้ให้ความสนใจนโยบายของรัฐบาลและมีความต้องการอยากให้มีการจัดตั้งกองทุนขึ้นเพราะในหมู่บ้านก็ได้มีกลุ่มองค์กรอยู่ก่อนแล้วจึงประสานความร่วมมือกันทั้งกำนัน ผู้ช่วย ครุ และชาวบ้านรวมถึงพัฒนาการอำเภอ ได้มาให้ความรู้คำแนะนำในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านจนประสบความสำเร็จในปัจจุบัน การวางระบบโครงสร้างของกองทุนในการจัดการบริหาร มีการคัดเลือกและแต่งตั้งคณะกรรมการทั้ง 15 คน มีการแบ่งหน้าที่ ของคณะกรรมการและมีการประชุมคณะกรรมการเป็นประจำ การเปิดรับสมาชิก การจัดทำบัญชีและการให้เงินกู้ตามระเบียบข้อบังคับของกองทุน มีการจัดสรรผลประโยชน์ของกองทุนอย่างยุติธรรม การเรียนรู้เพื่อพึ่งตนเองพบว่าประชาชนในหมู่บ้านมีการเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเองโดยใช้เศรษฐกิจพอเพียง และได้ใช้ภูมิปัญญาชาวบ้านในการประกอบอาชีพเพื่อเพิ่มรายได้ในการประกอบอาชีพ ให้กับครอบครัวและชุมชน การสร้างเสริมภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจพบว่า คณะกรรมการมีการชี้แนะให้ประชาชนเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนว่าเป็นของสมาชิกทุกคน ให้ช่วยกันจัดการบริหารกันเองได้

2. เพื่อทราบว่าปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบ ที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายดังกล่าวมีดังนี้

2.1 ปัจจัยด้านบวก

- 1) การมีกลุ่มองค์กรต่าง ๆ อยู่ก่อน
- 2) มีเงินทุนสะสมของหมู่บ้าน
- 3) การมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกองทุนของสมาชิกในหมู่บ้าน

2.2 ปัจจัยด้านลบ

- 1) การทำงานของคณะกรรมการบางส่วนขาดความรับผิดชอบค่อหน้าที่
- 2) สมาชิกบางส่วนไม่พอใจการตัดสินใจอนุมัติเงินกู้

3. เพื่อให้กระบวนการทำสารนิพนธ์เป็นกระบวนการสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้ มีความเชื่อมโยงระหว่างกัน ภายในชุมชนท้องถิ่น ระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล และระดับประเทศ พบว่าในหมู่บ้าน มีการจัดตั้งกลุ่มองค์กรและมีหน่วยงานต่าง ๆ ให้การส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้การดำเนินกิจกรรม และการเรียนรู้ระดับท้องถิ่น ตำบล ประเทศ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากการติดตามผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านคอนเมือง หมู่ที่ 4 สรุปได้ดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

เพื่อทราบว่าการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง บรรลุเป้าหมายมากน้อยเพียงใด

- (1) เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านเพื่อพัฒนาอาชีพสร้างงานสร้างรายได้ให้กับสมาชิก
- (2) ส่งเสริมพัฒนาหมู่บ้าน ให้มีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน
- (3) เสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถและแก้ไขปัญหาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง
- (4) กระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากของประเทศรวมทั้งเสริมภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต
- (5) เสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชน

2. วิธีดำเนินการ

- (1) ศึกษาเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- (2) ศึกษาวิธีการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน
- (3) ใช้ชีพชีโมเดลวิเคราะห์กองทุนหมู่บ้าน และกำหนดตัวบ่งชี้ ตลอดจนตัวแปรที่จะทำการเก็บข้อมูล
- (4) เก็บรวบรวมข้อมูล โดยอาศัยข้อมูลบางส่วนจากแบบ บร. บางส่วนหาจากการเก็บข้อมูลเพิ่มเติม
- (5) ประมวลผลวิเคราะห์ข้อมูล
- (6) ลงมือเขียนจนสมบูรณ์แบบ

3. ผลการดำเนินงาน

3.1 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าได้แก่

- (1) นโยบายของรัฐบาล ประชาชนส่วนใหญ่เข้าใจเกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาล
- (2) เงิน 1 ล้านบาท คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านได้นำไปจัดสรรตามระเบียบของกองทุนโดยแบ่งเป็น การกู้เพื่อพัฒนาอาชีพ เพื่อการสร้างงาน สร้างรายได้ ลดค่าใช้จ่ายเพื่อบรรเทาเหตุฉุกเฉินและจำเป็นเร่งด่วน
- (3) คณะกรรมการหมู่บ้าน มีส่วนแบ่งในการจัดตั้งกองทุนโดยเป็นส่วนหนึ่งของคณะกรรมการกองทุน
- (4) ผู้กู้ทุกรายสามารถส่งคืนเงินกู้ได้ตามกำหนดระยะเวลาที่กำหนด
- (5) ผู้สมัครขอกู้จำนวน 89 รายได้รับอนุมัติเงินกู้ทุกรายตามระเบียบ

4. อภิปรายสรุปผลได้ดังนี้

4.1 การบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านคอนเมือง บรรลุทั้ง 5 ข้อได้แก่

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 การเกิดกองทุน กองทุนหมู่บ้านคอนเมือง เกิดจากความร่วมมือของคนในชุมชนและมีแนวโน้มที่คนในชุมชนจะมีส่วนร่วมมากขึ้น

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 การมีระบบการบริหารกองทุน กองทุนหมู่บ้าน มีการจัดสร้างองค์กรอย่างชัดเจน มีการตั้งคณะกรรมการบริหารกองทุนและมีการแบ่งหน้าที่การทำงานถูกต้องมีระเบียบข้อบังคับของกองทุนชัดเจน

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 การมีการเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเอง กองทุนหมู่บ้านเปิดโอกาสให้คนในชุมชนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความรู้อย่างสม่ำเสมอแต่ยังไม่ถึงขั้นพึ่งตนเองได้ทั้งหมดยังต้องอาศัยความร่วมมือจากชุมชนภายนอกอยู่ ดังจะเห็นได้จากการที่สมาชิกในชุมชนได้เข้าร่วมในการดำเนินธุรกิจหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ที่มีศูนย์กลางตั้งอยู่ที่บ้านเลิศมงคล หมู่ที่ 15 ผลิตภัณฑ์ของตำบล คือ การทำอิฐดินซีเมนต์ ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างรอเครื่องมือในการผลิต

วัตถุประสงค์ข้อที่ 4 การสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคม คนในชุมชนกองทุนหมู่บ้านมีการร่วมตัวเป็นกลุ่มในการประกอบอาชีพ แต่กลุ่มไม่เข้มแข็ง

วัตถุประสงค์ข้อที่ 5 การมีศักยภาพและความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น คนในชุมชนมีความซื่อสัตย์ ร่วมมือร่วมใจ มีความสามัคคี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือพึ่งพารองรับกันและกัน

4.2 ปัจจัยที่ก่อให้เกิดผลด้านบวกและด้านลบ

4.2.1 ปัจจัยด้านบวก

- (1) ประสบการณ์ของคนในชุมชนที่ประสบความล้มเหลวมาก่อนจึงได้อาศัยเป็นบทเรียนที่ให้คนในชุมชนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และรวมตัวกันเป็นกลุ่มในการประกอบอาชีพเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาซ้ำซาก
- (2) หมู่บ้านมีเงินสะสมของหมู่บ้านและมีการรวมกลุ่มองค์กรอยู่ก่อนแล้วทำให้มีประสบการณ์ในการบริหารกลุ่มองค์กรต่างๆ และนำมาปรับใช้กับการบริหารกองทุนให้ได้ผลดียิ่งขึ้น

4.2.2 ปัจจัยด้านลบ

- (1) คนในชุมชนยังมีสภาพเป็นลูกหนี้ของธนาคารและหนี้ในระบบซึ่งอัตราดอกเบี้ยค่อนข้างสูงทำให้ขาดเงินทุนหมุนเวียนเพราะเงินส่วนหนึ่งต้องนำไปชำระหนี้ ทำให้ไม่สามารถดำรงทุนให้เติบโตได้ในระยะเวลาอันสั้น
- (2) ผู้กู้บางรายไม่พอใจในจำนวนเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติ เพราะคิดว่าไม่เพียงพอในการนำไปดำเนินกิจการ

4.3 การเกิดองค์กรเครือข่ายการเรียนรู้

จากการปฏิบัติงานภาคสนามผู้ทำสารนิพนธ์พบว่าสมาชิกผู้ประกอบอาชีพทางการเกษตรได้สร้างเครือข่ายของค์กรย่อยภายในชุมชน ได้แก่ กลุ่มกสิกรรมไร้สารพิษ กลุ่มทำไร่สวนผสม และกลุ่มอนุรักษ์พื้นที่ไถ่พื้นเมือง เพื่อเสริมประสิทธิภาพและความแข็งแกร่งในการดำเนินโครงการ ตลอดจนการสร้างเครือข่ายกับองค์กรภายนอกชุมชน แต่ผู้ประกอบอาชีพค้าขายยังไม่มี การรวมกลุ่มเพื่อการเรียนรู้ เพื่อเสริมประสิทธิภาพและความแข็งแกร่งในการดำเนินโครงการ และยังไม่มี การสร้างเครือข่ายกับองค์กรภายนอกชุมชน

4.4 ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน

สมาชิกในชุมชนรู้หน้าที่ของตนเอง กระบวนการสื่อสารหรือสื่อความเข้าใจแบบไม่เป็นทางที่มี ประสิทธิภาพ การอยู่ในชุมชนอย่างสันติ มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน รักใคร่ปรองดองซึ่งกันและกัน แบ่งปันสิ่งของให้แก่กัน

4.5 ผลโดยตรงและผลกระทบต่างๆ คือ

- (1) ผลโดยตรง เมื่อเวลาผ่านไปสมาชิกที่กู้เงินไปดำเนินการสามารถก่อให้เกิดรายได้และสามารถนำเงินส่งคืนกองทุนทั้งเงินต้นและดอกเบี้ยทำให้กองทุนเติบโตขึ้น
- (2) ผลกระทบโดยตรง สมาชิกผู้กู้เงินไปดำเนินโครงการสามารถปลดปล่อยภาระหนี้สินได้ และเพิ่มศักยภาพในการประกอบอาชีพและสร้างฐานะทางเศรษฐกิจให้เข้มแข็งมากยิ่งขึ้น
- (3) ผลกระทบโดยอ้อม วิธีชีวิตคนในชุมชนเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี และก่อให้เกิดสันติสุขในชุมชน

5. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขระเบียบข้อบังคับกองทุนเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุน

ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 ระยะเวลาในการชำระเงินกู้ควรจะให้สั้นเป็น 2 งวด ๆ ละ 6 เดือน เพื่อเงินจะได้มีการหมุนเวียนในกองทุนมากกว่านี้

ข้อเสนอแนะข้อที่ 2 การให้กู้ต้องรวมกลุ่มกันเพื่อจะได้เกิดองค์กรใหม่ๆ และสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะการบริหารจัดการกองทุนให้มีการปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุน

ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 กองทุนหมู่บ้านต้องมีเจ้าหน้าที่ประจำกองทุนอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 คน หรือมากกว่านี้ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่สมาชิกที่มาติดต่องาน

ข้อเสนอแนะข้อที่ 2 เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขข้อมูลต้องเรียกประชุมคณะกรรมการและสมาชิกทุกครั้ง

ข้อเสนอแนะนำเงินกู้ไปพัฒนากิจกรรมอาชีพของสมาชิกกองทุน

ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 ควรมีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารเกี่ยวกับการตลาดการประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับความต้องการของตลาดให้กลุ่มผู้กู้ได้นำไปพัฒนากิจกรรมของตนเอง

ข้อเสนอแนะข้อที่ 2 ควรมีการแนะนำเทคนิควิธีการใหม่ๆ ประกอบอาชีพให้กับกลุ่มผู้ประกอบอาชีพหรือกลุ่มสนใจทราบ

ข้อเสนอแนะข้อที่ 3 ผู้กู้ทุกรายควรนำเงินที่กู้ไปใช้ให้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ได้เสนอไว้

บรรณานุกรม

- ยูวัฒน์ วุฒิเมธี. การพัฒนาชุมชนและการพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ : ไทยอนุเคราะห์ไทย, 2526.
- ฉรงค์ เพ็ชรประเสริฐ. ธุรกิจชนบทเส้นทางที่เป็นไปได้. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.), 2542.
- กาญจนา และทองศักดิ์ แก้วเทพ. การพึ่งตนเอง ศักยภาพในการพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์, 2530.
- คณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงาน. ทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม. กรุงเทพฯ : ไอเดียสแควร์, 2540.
- การพัฒนาชุมชน, กรม. (2544). รูปแบบการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์การผลิต. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย.
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. คู่มือการดำเนินงานสำหรับคณะกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับจังหวัดและอำเภอ เพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. คู่มือสำหรับประชาชนเพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544 ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วย การจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544. กรุงเทพฯ : บริษัทสหพัฒนาการพิมพ์ จำกัด.
- สถาบันราชภัฏ, สำนักงาน. 2544. คู่มืออาจารย์ผู้สอนและอาจารย์นิเทศก์หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและการประเมินโครงการ. กรุงเทพฯ.